

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 174 (6857)

Azadlığın və haqqın
səsi – ŞƏHİDLƏRİMİZ

4

Bu gün qardaşlıq əlaqələrimiz
ən yüksək zirvədədir!

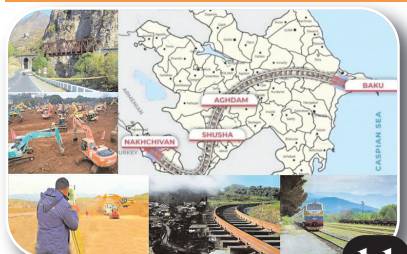
2

"Qarabağ bölgəsində yaşayan insanlar milli
mənsubiyyətindən asılı olmayaraq Azərbaycan
vətəndaşlarıdır, onların təhlükəsizliyi, hüquqları
Azərbaycan dövləti tərəfindən təmin ediləcəkdir"

Ermənistan VƏTƏNDƏŞ MÜHARİBƏSİ ASTANASINDA

Hədəfimiz
Qarabağın və
Şərqi Zəngəzurun
bərpasıdır!

11

Əli Kərimli özünü
Vardanyandan
ağıllı hesab edir

14

Müharibə "ekspertləri"nin
"stəkanda fırtına" arzusu

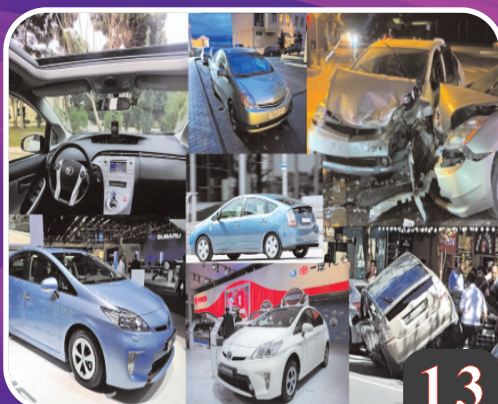

4

7

Yol terroru:
günah
həmişə
"Prius" dadır?

13

Planlı
ailə =
sağlam
ailə

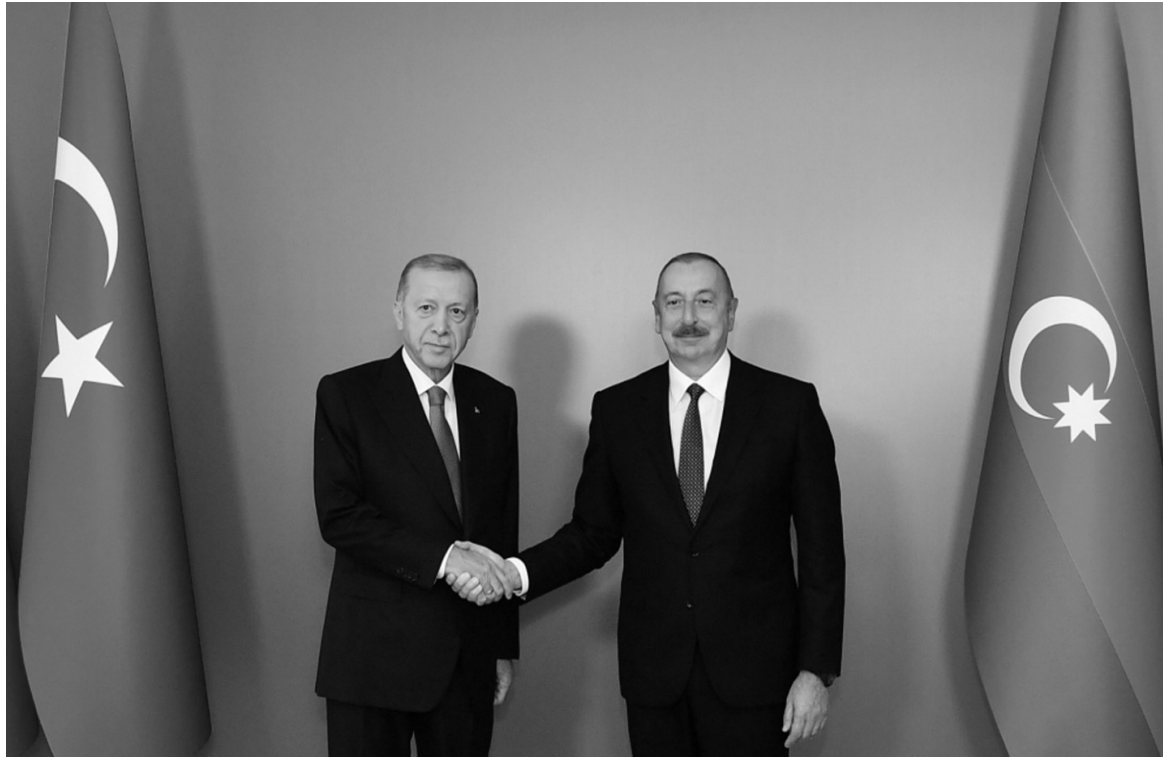

12

Dünən **Naxçıvanda** Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə təkbətək görüşü olub. Daha sonra İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması mərasimi keçirilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mərasimdə iştirak ediblər. Dövlət başçıları İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlini qoydular.

Qeyd edək ki, İğdır-Naxçıvan qaz kəməri Naxçıvanın qaz təchizatının şaxələndirilməsinə imkan verməklə onun bir mənbədən asılılığını aradan qaldırmış olacaq. 2020-ci il dekabrın 15-də Ankarada Azərbaycan və Türkiyə arasında İğdır-Naxçıvan qaz boru kəmərinin tikintisinə dair anlaşma memorandumu imzalanıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2022-ci il 10 fevral tarixli Sərəncamına əsasən isə İğdır-Naxçıvan qaz boru kəmərinin tikintisi üçün dövlət büdcəsindən vəsait ayrılıb. Layihə bu il iyunun 5-də qəbul edilən "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023–2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın prioritet layihələri sırasında yer

Bu gün qardaşlıq əlaqələrimiz ən yüksək zirvədədir!

Prezident İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak ediblər

"Azərbaycan Respublikasında və Türkiyə Respublikasında bərpa olunan enerji mənbələrindən istehsal olunan elektrik enerjisinin ötürülməsi sahəsində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Türkiyə Respublikasının Energetika və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nu Azərbaycan Respublikasının energetika naziri Pərviz Şahbazov və Türkiyə Respublikasının energetika və təbii sərvətlər naziri Alparslan Bayraktar imzaladılar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Naxçıvan Bərpa-istehsalat hərbi kompleksinin açılışında iştirak ediblər. Azərbaycanın müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov dövlət başçılarına raport verib.

Prezident İlham Əliyev və

İlham Əliyev: "Biz bir-birimizə dəstək verməklə, eyni zamanda, regional məsələləri də düz istiqamətə yönəldirik"

alıb.

Boru kəmərinin İğdırdan Sədərək rayonuna qədər uzunluğu 97,5 kilometr təşkil edir. Kəmərin Azərbaycan hissəsinin uzunluğu 17,5 kilometr, Türkiyə hissəsinin uzunluğu isə 80 kilometrdir. Boru kəməri gündə 2 milyon kubmetr, ildə isə 730 milyon kubmetr qaz ötürmək qabiliyyətinə malikdir ki, bununla da Naxçıvanın qaza tələbatı tamamilə ödəniləcək. Gələcəkdə boru kəmərinin ötürücülük qabiliyyətini iki dəfədən çox artırmaq mümkündür.

İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması mərasimindən sonra Azərbaycan-Türkiyə sənədləri imzalanıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında Qars-Naxçıvan dəmir yolu layihəsinə dair Niyyyət Protokolu"nu imzaladılar.

"Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Türkiyə Respublikası Hökuməti arasında Türkiyə

Türkiyə Prezidenti: "İğdır-Naxçıvan qaz kəməri layihəsi Avropanın da enerji təhlükəsizliyinə töhfə verəcək"

Respublikasının Kahramanmaraş vilayətində yaşayış binaları, ibtidai məktəb, uşaq bağçası və mədəniyyət mərkəzinin tikilməsi haqqında Əməkdaşlıq Sazişi"ni Azərbaycan Respublikasının

Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin sədri Anar Quliyev və Türkiyə Respublikasının ətraf mühit, şəhərsalma və iqlim dəyişikliyi naziri Mehmet Özhasəki imzaladılar.

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan Naxçıvan Bərpa-istehsalat hərbi kompleksinin rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdilər.

Ardı Səh. 3

Əvvəli-Səh-2

Məlumat verildi ki, hərbi kompleks müxtəlif növ tank, zirehli döyüş maşını və transportyorların, artilleriya qurğu və sistemlərinin, hava hücumundan müdafiə vasitələrinin, atıcı silahların, mühəndis texnikasının, rabitə avadanlıqlarının, optik cihazların təmirini və modernləşdirilməsini, müxtəlif

Bu gün qardaşlıq əlaqələrimiz ən yüksək zirvədədir!

İlham Əliyev: “Qars-Naxçıvan dəmir yolunun inşasına dair Niyyyət Protokolunun imzalanması da tarixi hadisədir”

növ daxiliyanma mühərriklərinin təmirini və stend üzərində yoxlanılmasını, qeyd olunan bütün vasitələr üzərində detal və avadanlıqların dəyişdirilməsini və test edilməsini həyata keçirmək imkanına malikdir. Hərbi kompleks 1 mərkəzdən, 8 təmir müəssisəsindən və 10 sahədən ibarətdir. Burada müxtəlif növ texnikaların təmiri və bərpası üçün 300-dən çox avadanlıq quraşdırılıb. Eyni zamanda, idarəetmə, yataqxana və təminat binası inşa edilib.

Hərbi hissənin zirehli və avtomobil texnikaları parkında texniki nəzarət məntəqəsi, texniki qulluq və təmir məntəqəsi binaları, ümumi texnika tutumu 284 yer olan 4 saxlanc, yanacaq doldurma, yuma və gündəlik texniki qulluq məntəqələri inşa olunub. “Naxçıvan Mərkəzi Təlim-Tədris Sahəsi” taktiki və idman sahələrindən, atış, artilleriya, mühəndis, kəşfiyyat, rabitə, kimya və qarovul şəhərciklərindən ibarətdir. Kompleksə yüksək səviyyədə təchiz olunmuş idman şəhərciyi də daxildir.

Daha sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər. Əvvəlcə dövlətimizin başçısı bəyanatla çıxış edib.

Dövlətimizin başçısı bəyan edib ki, iki il bundan əvvəl uzun zaman davam edən işğaldan sonra azad edilmiş Şuşa şəhərində imzalanan Şuşa Bəyannaməsi - müttəfiqlik bəyannaməsi bizim münasibətlərimizi yeni müstəviyə qaldırdı. Dövlətimizin başçısı qeyd edib: “Bu gün bu əlaqələr ən yüksək zirvədədir və biz indi bütün istiqamətlər üzrə əlaqələrimizin çox fəal dövrünü yaşayırıq. Vaxtilə biz Sizinlə (Ərdoğan – red.) TANAP layihəsinin təməlini qoymuşduq, TANAP boru xəttinin açılışını bərabər etmişdik. Bu gün isə Türkiyədən Azərbaycanın parçası olan Naxçıvana qaz kəmərinin inşası ilə bağlı işlərə start veririk.

“Qars-Naxçıvan dəmir yolunun inşasına dair niyyət protokolunun imzalanması da tarixi hadisədir. Əminəm ki, bu layihə də uğurla həyata keçiriləcək və beləliklə, Orta Dəhlizin bir qolu kimi həm Azərbaycana, həm Türkiyəyə, həm də digər ölkələrə xidmət göstərəcək”, - deyər dövlətimizin başçısı əlavə edib.

“Beş gün bundan əvvəl Azərbaycan öz suverenliyini tam təmin etmişdir. Əgər üç il bundan əvvəl ikinci Qarabağ müharibəsi nəticəsində biz işğala son qoymuşduqsa, bu il aprelin 23-də Laçın istiqamətində Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sərhəd-buraxılış məntəqəsini qoymaqla ərazi bütövlüyümüzü tam bərpa etmişdikse, beş gün əvvəl biz suverenliyimizi tam təmin

etdik, bərpa etdik. 24 saat ərzində, ondan da az müddətdə həyata keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycan ərazisində qanunsuz məskunlaşmış Ermənistan ordusu təslim oldu, bizim şərtlərimizi qəbul etdi və beləliklə, Azərbaycan öz dövlət suverenliyini tam təmin etmişdir.

Beş gün keçməsinə baxmayaraq, artıq Azərbaycandan onun Qarabağ bölgəsinə, orada yaşayan erməni əhalisinə humanitar yardımlar göndərilməsinə başlanmışdır. Yanacaq - neft, dizel, benzin, ərzaq məhsulları, dərman preparatları və digər humanitar yardım edilir və bu, bir daha onu göstərir ki, Qarabağ bölgəsində yaşayan insanlar milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq Azərbaycan vətəndaşlarıdır, onların təhlükəsizliyi, hüquqları Azərbaycan dövləti tərəfindən təmin ediləcəkdir.

Bir neçə gün bundan əvvəl Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri ilə Azərbaycanın dövlət strukturlarının nümayəndələri arasında Yevlax şəhərində görüş keçirilmişdir. Bu gün ikinci görüş keçirilir, onun nəticələri haqqında mənə hələ ki, məlumat verilməmişdir. Ancaq Qarabağda yaşayan erməni əhalisinin Azərbaycan cəmiyyətinə inteqrasiya prosesi, əminəm ki, uğurla gedəcək.

Əziz qardaşım, bu hadisə baş verəndə Siz Amerikada, Nyu-Yorkda idiniz, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyasında iştirak etmişdiniz və orada dünyanın ən ali kürsüsündən Azərbaycan dövlətinin maraqlarını ifadə edən bəyanatlar vermişdiniz, ədalətli bəyanatlar vermişdiniz, tamamilə beynəlxalq hüquqa əsaslanmış bəyanatlar vermişdiniz: Qarabağ Azərbaycan torpağıdır. Bu, həm həqiqətdir, eyni zamanda, beynəlxalq hüquqa tam uyğundur. Eyni zamanda, Türkiyə tərəfindən göstərilən növbəti qardaşlıq addımıdır. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Siz və bütün Türkiyə xalqı bizim yanımızda idi. Müharibənin ilk saatlarında “Azərbaycan yalnız deyil, Türkiyə Azərbaycanın yanında” deməyiniz bir çoxları üçün ciddi signal idi, mesaj idi. Azərbaycan xalqı bu siyasi və mənəvi dəstəyi heç vaxt unutmur və unutmayacaq.

İki il bundan əvvəl Şuşa şəhərində - uzun zaman davam edən işğaldan sonra azad edilmiş Şuşa şəhərində Şuşa Bəyannaməsi - müttəfiqlik bəyannaməsi bizim münasibətlərimizi yeni müstəviyə qaldırdı. Bu gün bu əlaqələr ən yüksək zirvədə-

dir və bütün istiqamətlər üzrə biz indi əlaqələrimizin çox fəal dövrünü yaşayırıq. Bu gün təməlini qoyduğumuz İğdır-Naxçıvan qaz xətti - vaxtilə biz Sizinlə TANAP layihəsinin təməlini qoymuşduq, TANAP boru xəttinin açılışını bərabər etmişdik - bu gün isə Türkiyədən Azərbaycanın parçası olan Naxçıvana qaz kəmərinin inşası ilə bağlı işlərə start veririk. Qars-Naxçıvan dəmir yolunun inşasına dair Niyyyət Protokolunun imzalanması da tarixi hadisədir. Əminəm ki, bu layihə də uğurla həyata keçiriləcək və beləliklə, Orta Dəhlizin bir qolu kimi həm Azərbaycana, həm Türkiyəyə, həm də digər ölkələrə xidmət göstərəcəkdir.

Biz bu gün Sizinlə, eyni zamanda, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunun potensialının genişləndirilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi apardırıq və mən Sizə məlumat verdim ki, yaxın aylarda bu yolun imkanları 1 milyon tondan 5 milyon tona qədər artırılacaq. Azərbaycanı Naxçıvan və Türkiyə ilə birləşdirən dəmir yolunun inşası da uğurla gedir. Azərbaycan ərazisində işlər böyük ehtimalla gələn ilin sonunda başa çatmalıdır. Yəni, bütün bu tarixi layihələr bir daha onu göstərir ki, bizim dövlətlərimiz nə qədər bir-birinə bağlıdır, bir-birinə yaxındır. Biz bir-birimizə dəstək verməklə, eyni zamanda, regional məsələləri də düz istiqamətə yönəldirik. Yəni, bizim müştərek maraqlarımız ondan ibarətdir ki, bölgədə sülh olsun, əmin-amanlıq olsun, müharibələr olmasın, ölkələrin ərazi bütövlüyü təmin edilsin. Azərbaycana göstərdiyiniz dəstək həm ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı, həm ondan əvvəl, həm də ondan sonra məhz bu məqsədə çatmaq üçün önəmli amildir.

Biz Azərbaycanda həqiqətən tarixi anlar, günlər, illər yaşayırıq. İkinci Qarabağ müharibəsi, tarixi Zəfərimiz, beş gün bundan əvvəl uğurlu əməliyyat nəticəsində suverenliyimizin bərpası tarixi hadisələrdir və haqlı olaraq bununla qürur duyuruq.”

Daha sonra Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan bəyanatla çıxış edib. Türkiyə dövlətinin başçısı bəyan edib ki, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri dünyada tayı-bərabəri olmayan müstəsna səviyyədədir. “Bir millət, iki dövlət” şüarı çərçivəsində əlaqələrimizi və əməkdaşlığımızı bütün sahələrdə gücləndirmək üçün fəaliyyətimizi davam etdiririk. İlham qardaşım ilə imzaladığımız Şuşa Bəyannaməsi əlaqələrimizi müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldən bir dönüş nöqtəsidir. Naxçıvan tarix boyu daşdığı strateji

əhəmiyyəti ilə Azərbaycanla əlaqələrimizdə xüsusi yerə sahibdir. Naxçıvan bu gün də iqtisadiyyat, nəqliyyat və enerji xətləri baxımından böyük potensiala malikdir. Regional nəqliyyat xətlərinin yaradılması ilə birlikdə bu potensialı tam mənəşinə həyata keçirmək imkanına sahib olacağıq.

“Prezident seçkilərindən sonra ilk səfərimi iyun ayında Şimali Kipr Türk Respublikası ilə birlikdə Bakıya etmişdim. Bu dəfə sizinlə Türkiyəni Türk dünyası ilə birləşdirən Naxçıvanda birlikdə olmaqdan böyük məmnunluq duyuram. 2008-ci ildəki son səfərimdən etibarən Naxçıvanın əldə etdiyi inkişafı qürurla müşahidə etdim. Naxçıvanın bugünkü səviyyəyə çatmasında böyük payı olan Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevi anadan olmasının 100-cü ildönümündə bir daha ehtiramla yad edirəm. Azərbaycanlı qardaşlarımıza 6 fevraldakı zəlzələlərin yaralarının sağlmasına verdikləri güclü dəstək üçün öz adımdan və millətim adından bir daha təşəkkür edirəm. Varını-yoxunu avtomobilinin üzərinə yükləyib millətimizə yardım etmək üçün yola çıxan qardaşlarımızın səmimiyyətini heç vaxt unutmayacağıq.

Naxçıvanın görkəmli şairi, Mehmet Akifin əqidə yoldaşı mərhum Hüseyn Cavidin bir əsr əvvəl etdiyi bu duasının qəbul olunduğunu görməyin xoşbəxtliyini yaşadırıq:

Hər beladan əsirgə yurdumuzu,
Kamran eylə şanlı ordumuzu...

Müzəffər Azərbaycan Ordusunu həm tarixi qələbəsi, həm də mülki şəxslərə göstərdiyi humanist davranışı münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Azərbaycanlı qardaşlarımız Türk millətinin ədalət və mərhəmətini bir daha bütün dünyaya göstərmişlər.

Son zəfərlə birlikdə bölgədə əhatəli normallaşma üçün yeni fürsət pəncərələri açılmışdır. Bu fürsətin dəyərləndirilməli olduğuna inanıram. Ermənistanın ona uzadılan sülh əlini tutmasını və artıq səmimi addımlar atmasını gözləyirik. Hər zaman vurğuladığım kimi, sülhün udzanı olmaz. Bölgəmizdə sülh, sabitlik və rifahın yaranması xalqlarımıza olan borcumuzdur. Biz bu borcu yerinə yetirməkdə qətiyyətliyə, səmimiyyəti göstərməyə hazırıq.

Bu düşüncələrlə Can Azərbaycanda olmaqdan duyduğum məmnunluğu bir daha ifadə edirəm. Mənə və nümayəndə heyətimə göstərilən qonaqpərvərlik üçün Prezident, qardaşım cənab Əliyevə və azərbaycanlı qardaşlarımıza bir daha təşəkkür edirəm. Rəbbim sevgimizi, qardaşlığımızı daimi etsin.”

Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edilən qalib dövlətdir. Əlbəttə ki, tarixi qələbəni bizə yaşadan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevdir, Müzəffər Azərbaycan Ordusudur. Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olması ilə nəticələndi. Artıq 30 ilə yaxın həsrətlə gözlədiyimiz torpaqlarımızdan əzəli sakinlərin səsi eşidilir.

Azadlığın və haqqın səsi – ŞƏHİDLƏRİMİZ

44 gün davam edən Vətən müharibəsində qəhrəmanlıq göstərən vətən oğullarının şücaəti, mücadiləsi milyonlarla insanlara qələbə sevincini yaşatdı. Müzəffər Azərbaycan ordusu və onun Sərkərdəsi Cənab İlham Əliyev tariximizə yeni bir gün yazdı. Bu qələbədə minlərlə azərbaycanlı gəncin payı var. Xalqımızın qüdrətinin və milli qürurumuzun təntənəsinə çevrilən bu tarixi gündə gənclərimiz nəyə qadir olduqlarını göstərdilər. Azərbaycanın qələbə soracı dünyaya yayıldı. Zəfər günümüzü yaşadıq. Artıq bu gün tarixləşdi. Minlərlə vətən oğlu düşməne yerini göstərmək üçün, qisası qiyamətə qoymamaq amalı ilə silahlanıb düşməne qorxaq və gücsüz olduğunu sübut edərək şəhid oldular. Bu gün Azərbaycanın müstəqilliyi, ərazi bütövlüyü yolunda şəhid olmuş vətən övladlarının hər birinin qəhrəmanlıq tarixi dildən-dilə düşərək sanki əfsanəyə çevrilib. Şəhidlik ən yüksək zirvədir, deyirik. Bu zirvəyə yüksəlmək hər kəsə nəsb olmur. Torpaq yolunda can fəda etmək, bu torpağın vətəndaşı olaraq onun yaddaşına hopmaq, qanı ilə vətən torpağına can vermək böyük hünər, qəhrəmanlıq, şücaətdir. Əlbəttə ki, torpaq belə övladlarını qoynuna alarkən qürurlanır. Qürurlanır ki, belə övladlar yetişdirib, onun hər qarışını qan ilə suvarırlar. Üçrəngli bayrağımızı uca tutanları Vətən qürurla qoynuna alır.

Şəhid vətən oğlu Ülvi Bünyadzadənin "Həyat üçün doğulmuşuq, vətən üçün ölməliyik" misrası sanki qəhrəman oğullarımızın həyat şüarına çevrildi. Həyata gəldikləri zamanadək Torpaq müqəddəsliyini anlayan gənclərimiz göz qırpmadan düşmənlə üz-üzə məğrurcasına vuruşdular. Qəlblərinin hökmü ilə, əqlin gücü ilə. Elə bir gəncimiz tapılmaz ki, döyüşə hazıram deməsin. Ən qürurvericisi də elə budur. Heç kəs geri çəkilmədi. Ali Baş Komandanın əmrinə tabe oldu. Arxada daldalanmadı. Ürəklə, qəlblə bu döyüşə atıldı. Yoldaşımın bir addım da geri qalmamam, - dedi. Vətən sağ olsun, dedilər. İstər 44 günlük müharibədə, istərsə də ondan sonrakı günlərdə şəhid olanları, Vətən uğrunda məğrurcasına vuruşanları, can fəda edənləri Vətən torpağı isti qoynuna aldı.

Bu gün onlardan biri Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu, Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin (XTQ) leytenantı, Vətən müharibəsi veteranı Elnur Sədaqət oğlu Səmədov haqqında söz açacağıq. 11 mart 1988-ci ildə İsmayilli rayonunda anadan olan Elnur Səmədov Sumqayıt Dövlət Universitetini bitirmişdi. Ailəli idi. Bir oğlu və bir qızı var idi.

Elnur Səmədov 2020-ci ilin sentyabrın-noyabr aylarında Vətən müharibəsi zamanı Murovdəğ, Cəbrayıl və Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərdə savaşıdı. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamlarına əsasən, "Azərbaycan Bayrağı" ordeni, "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalı, "Füzulinin azad olunmasına görə" medalı və "Kəlbəcərin azad olunmasına görə" medalı ilə təltif edildi.

Elnur Səmədov 2022-ci il sentyabrın 12-də Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən

törədilən genişmiqyaslı təxribatın qarşısının alınması zamanı şəhid oldu. Onun seçdiyi yol şərəfli və müqəddəs yol idi. Azərbaycan dövlətinin vətənpərvər gənclərdən olan Elnur, son damla qanına qədər düşmənlə vuruşdu. Vətənin hər qarış torpağının müdafiəsində məğrurcasına dayandı. Vətənin dar günündə, dar ayağında şəhid oldu. Bəlkə də ən böyük arzusu idi, tanrı da onun taleyinə bu qisməti yazmış oldu. Azərbaycanın işıqlı gələcəyi üçün tökülən qan əbəsdəyil. Bu tökülən şəhid qanları neçə-neçə Vətən keşiyində duracaq mərd oğullar yetişdirəcək. Ömrün 34 baharında dünyadan köç etsə də insanlığın yüksək zirvəsində əbədləşdi. Azadlığın, haqqın səsi kimi.

Bəli, Azərbaycan dövlət başçısının rəhbərliyi altında tarixi ədaləti bərpa etdi. Azərbaycan Respublikasının dövlətçilik rəmzləri sırasında yer alan Dövlət Bayrağını hər şeydən uca tutan gənclərimiz qürur mənbəyimiz, and yerimiz olan Bayrağımız qarşısında baş əyərək müqəddəs varlıq kimi ona and içdilər. Bu Azərbaycan Ordusunun, gəncinin sahib olduğu gücə, bayrağımıza olan dərin məhəbbətindən və sədaqətindən qaynaqlandı. Azərbaycan əsgəri vətənimizin suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün qorunması ilə bağlı şərəfli əsgəri vəzifəsini yerinə yetirməyə başlayarkən, müqəddəs bayrağımıza and içir. Vətən torpağının bütövlüyü uğrunda şəhidiyyə hazır olan Azərbaycan əsgəri o bayrağa sarılaraq şərəfli mübarizəyə qoşuldu. Şəhid olarkən də bu bayrağa büründü. Son mənzilə, əbədi dünyaya şəhid olaraq yola salındı. Bütün Azərbaycan xalqı öz şəhidini qarşıladı və onu böyük izdihamla qan ilə suvarılmış müqəddəs Vətən torpağına əmanət etdilər. Onlar isə bizə bu torpağı əmanət olaraq qoyub getdilər.

Torpaq uğrunda şəhid olan Azərbaycanın igid oğullarının qəlbimizdə abidələri ucalır. Vətən savaşında şücaət göstərərək düşməne dönməzliyini sübut edərək vətən qarşısında öz borclarını vermiş oldular. Ruhunuz şad olsun igid vətən oğulları, Azərbaycan sizi heç vaxt unutmayacaq. Şəhid qanı ilə suvarılan torpaq ən müqəddəs torpaqdır. Bu qan ilə cadarcadər olmuş torpaqlara nəfəs, can gəlir. Bu torpağa nə qədər şəhid qanı tökülüb. Yaşından asılı olmayaraq, bu torpaq uğrunda şəhid olub və ayaq qoyduğumuz hər qarışın müqəddəsliyini dərk etməliyik. 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan ordusunun rəşadətli qələbəsi şəhidlərimizin qanını yerdə qoymadı. Qisas qiyamətə qalmadı. Əlbəttə ki, canını vətən torpağının işğaldan azad olunması yolunda sipər edən vətən oğulları böyük igidlik, şücaət göstərərək, düşməne qalib ölkənin ölümün gözüne dik baxan oğullarının vətənpərvərliyini göstərə bildilər. Hər bir insan üçün ən ali bir hissdır Vətən sevgisi, torpaq məhəbbəti. Vətənsiz millət, millətsiz isə Vətən ola bilməz. Bəli, Azərbaycanın bu torpağa, Vətənə Ana deyən övladları var.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Müharibə "ekspertləri"nin "stəkanda fırtına" arzusu

Müharibələr itkisiz olmur, bütün zamanlarda belə olub. Birinci Qarabağ müharibəsində də, Vətən müharibəsi zamanı da, keçirilən bir günlük antiterror tədbirlərində də şəhidlərimiz oldu. Düşməni isə iki, hətta üçqat itkilərə məruz qaldı. Bu, müharibənin yazılmamış qanunudur. Müharibə aparan tərəflər bu döyüşlərdən daha az itki ilə çıxmağa çalışır. Burada həm komandanlığın, həm də əsgər və zabitlərin hazırlıq səviyyəsi önəmli rol oynayır.

Bəhruz QULİYEV,
SƏS Media
Qrupunun rəhbəri

"Düşməni çəpəridir" deyərək hər birimizi Vətənə sədaqət ruhunda böyüdənlər də atanamızıdır.

Bu gün Ordumuzun rəşadətini, qəhrəmanlığını kiçildən qüvvələr peyda olub, bəzi sosial şəbəkə istifadəçiləri "stəkanda fırtına" qoparmaqla son antiterror tədbirlərində şəhid olanlarla bağlı yanlış məlumatlar yayır, həm Ordumuzun qarşıya qoyulan vəzifəni yerinə yetirmədiyi barədə uydurmalar tirajlayır, "bəs Xankəndini niyə almadıq", "niyə ora bayrağımızı sancmadıq" deyərək əsassız hay-küy yaradır, əsgərlərimizin "boş yerə" həlak olduqlarını yazırlar. Halbuki, bu fikirləri yayan "sosial şəbəkə qəhrəmanları" birçə dəfə də olsun təmas xəttinin haradan keçdiyini öz gözləri ilə görməyiblər, səfərbərlik zamanı hərəsi bir bəhanə ilə aradan çıxıblar. Antiterror tədbirləri zamanı sosial şəbəkələrdə yalan yayanlar, başqa ölkələrdə çəkilməmiş müharibə kadrlarını, ya da Vətən müharibəsi zamanı qeydə alınmış kadrları təkrar yayaraq guya səhih məlumatların mənbəyi kimi özlərini təqdim ediblər. Çox təəssüflər olsun ki, bəzi vətəndaşlarımız belə yalan məlumatlara inanırlar, amma onların sayı çox azdır.

Bu gün meydana daha çox "dil pəhləvanları"nın səsi eşidilir. Müharibənin nə olduğunu bilməyən, bir dəfə də əlində silah tutmayanlar müharibənin gedişatını şərh edir, kimlərə "dərslər" keçməyə çalışırlar. Bu günün reallığı budur ki, bütün dünya Azərbaycan əsgərinin Şuşa əməliyyatından danışır, bu əməliyyatın dünya hərbi tarixinə yazıldığını söyləyir. Vətən müharibəsində qələbənin təmin olunmasında iradəli Sərkərdə, hazırlıqlı Ordu, Ali Baş Komandan ətrafında sıx birləşən, Ona etibar edən, Ona inanan Xalq faktoru əsaslı rol oynadı. İtkilərimiz oldu, 3 minə yaxın şəhid verdik, əvəzində düşməni 3 qat artıq itkilərə məruz qoyduq, işğalçı Ermənistan silahlı qüvvələrini ağır məğlubiyyətə uğratdıq, onu torpaqlarımızdan qovduq. Halbuki, hücum edən tərəfin daha çox itki verməsi əksər müharibələrdə rast gəlinən gerçəklikdir. Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanının rəhbərliyi altında hazırlanan və həyata keçirilən taktika müharibə tarixində az-az rast gəlinən üsul kimi tarixə yazıldı. Kimin necə dediyindən, kimin necə yazdığından asılı olmayaraq Prezident İlham Əliyev nəyi, necə və nə vaxt edəcəyini yaxşı bilir. Şəhidlərimizin olması hamımızı üzür, gözümüz yaşlıdır. Digər tərəfdən də Vətənimizin bütövlüyü uğrunda şəhid olan oğullarımızın ruhunun şad olduğuna da sevinirik. Vətəni hər birimiz qorumalıyıq, həm də qanımızla, yeri gələndə ən qiymətli canımızla.

Azərbaycan haqqı olanı zərər-zərər alır, qazır və çıxarır. Kimin xoşuna gəlib-gəlməməyindən asılı olmayaraq beynəlxalq qanunlara əsaslanaraq suverenliyini bərpa edir. Buna görə bizə “gözün üstə qaşın var” deyən, hətta buna cəsarət edən də olmayacaq. Bəzi dövlətlərin, marionet təşkilatların civiltilləri isə gəldi-gedədi.

Ermenistan Azərbaycanın 20 faiz torpaqlarını “öz müqəddaratını təyin etmə” adı altında işğal edəndə həmin dövlət və təşkilatlar səslərini də çıxarmadılar. Əksinə özünü “qalib” və “güclü” sayan Ermənistanın yanında dayandılar, ona hər cür dəstək oldular. Bu gün Azərbaycan BMT TŞ-nin 4 qətnəməsini bir az sərt formada yerinə yetirib, sülhməramlıların əvəzinə terrorçulara qarşı antiterror tədbirləri həyata keçirib. Və bəzi dövlətlər okeanın o tayından, uzaq diyarlardan, dərədən-təpədən anlaşılmaz səslər çıxarır, səsləri tutuluta gücdən istifadəyə alternativlər axtarır, insan haqlarından dəm vururlar. Ermənistan silahlı qüvvələri torpaqlarımızı işğal edəndə, 1 milyondan artıq vətəndaşımızı öz isti ocağından qovanda, Cəmillidə, Kərkicahanda, Ağdabanda, Başlıbeldə, Malıbəylidə, Meşəlində, Kosalarda və sadalamadığımız onlarla kənd və qəsəbələrdə, o cümlədən Xocalıda qətləmlər, soyqırımları törədəndə həmin dövlətlər və beynəlxalq təşkilatlar səslərini çıxarsaydılar bugünkü etiraz və iradlarını normal qəbul edərdik. Amma

Ötən həftənin postsovet məkanında baş verən əsas hadisəsi Qarabağda baş verən hadisələr oldu. Bölgədə antiterror tədbirlərinə başladığını elan edən Azərbaycan onu bir günə başa çatdırdı. Bakı Qarabağda konstitusiyaya quruluşunun bərpa olunduğunu elan etdi və Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri ilə reinteqrasiya ilə bağlı danışıqlara başladı. Rusiya Müdafiə Nazirliyinin məlumatına görə, Qarabağdakı separatçıların silahlı birləşmələri silah və hərbi texnikanın təhvil verilməsinə başlayıb. On aydır separatçı-hərbçilərin üzünə bağlanan Laçın yolu ilə Qarabağa humanitar yardımlar gəlməyə başladı.

Regiondakı vəziyyət Ermənistana gələn amerikalı senatorların müzakirə mövzusunə çevrilib. ABŞ Kongresinin nümayəndə heyətinə senator Qari Piter (Miçiqandan demokrat) başçılıq edirdi. O, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, Parlamentin sədri Alen Simonyan və Ermənistanın xarici işlər nazirinin müavini Paruyr Hovhannisyan ilə görüşüb.

Azərbaycan-Ermənistan münasibətləri Rusiya üçün təhlükəlidirmi?

Qarabağda aktiv hərbi əməliyyatların başa çatmasına baxmayaraq, Cənubi Qafqazda vəziyyət gərgin olaraq qalmaqda davam edir. Ermənistan bəyan edir ki, Azərbaycan sərhədə qoşun yığır, Azərbaycan isə Ermənistanı sərhəddə müəmməd təxribatlarda ittiham edir. Ermənistan və onun Qarabağdakı uzantıları Laçın yolunun bağlanmasını münafişinin sülh yolu ilə həllinə əsas manev

Qarabağda reinteqrasiya...

hesab edir. Bakı əks arqument kimi rəsmi Yerevanın Qarabağın könüllü “demilitarizasiyasından” imtina etdiyi tezisindən istifadə edir.

Qarabağ problemi onilliklərdir ki, mövcuddur, lakin münafişə tərəfləri ziddiyyətlərin həlli üçün ən optimal vasitə kimi hərbi gücə arxalanaraq heç bir güzəştə getmək istəyi nümayiş etdirmirlər.

Xarici oyunçular müdaxilə etdilər, onların səyləri vaxtaşırı münafişəni dondurmağa imkan verdi, lakin onun həllinə töhfə vermədi. Hazırda Rusiya, ABŞ, Aİ, Türkiyə və İranın Transqafqazda geosiyasi nizamlanması üçün vahid formül yoxdur ki, bu da regionun cənubunda onsuz da çətin olan vəziyyəti daha da gərginləşdirir.

Paradoks odur ki, indiye qədər fəal hərbi-diplomatik səylərə baxmayaraq Qarabağ ətrafında gərginlik durmadan artırdı. Ermənistan və Azərbaycan rəsmiləri və hərbiçiləri Rusiya Federasiyası, Fransa, ABŞ və Avropa İttifaqından olan həmkarları ilə getdikcə daha çox ünsiyyət qururdular. Ukraynada xüsusi hərbi əməliyyat başlamazdan əvvəl Qərb ölkələri (ilk növbədə ABŞ və Fransa) Türkiyə ilə münasibətlərini çətinləşdirmək - Ankaranın həddən artıq güclənməsinin qarşısını almaq üçün Rusiyanı Qarabağda müəyyən dərəcədə liderlik səviyyəsində tanımağa hazır idilər.

Lakin 2022-ci il vəziyyəti kökündən dəyişdi: Qərb nəhayət Moskvanı Transqafqazda tərəfdəş kimi görməkdən əl çəkdi. İndi o, rəsmi Kremlin hərəkətlərini aşağıdakı istiqamətlərdə gözənd salmağa çalışır: sülhməramlı kimi, Ermənistanın müttəfiqi kimi, Azərbaycanın tərəfdəşi kimi. Bu vəzifəni böyük dərəcədə asanlaşdırır ki, Moskva öz səylərini Ukraynada cəmləyərək Qafqaza ikinci planda müraciət edir.

Bölgədəki vəziyyəti qiymətləndirərkən orada yaranmış qüvvələr balansını anlamaq lazımdır. Rusiya hakimiyyəti Ermənistandakı vəziyyətə özlüyündə deyil, Qərblə global qarşıdurma kontekstində baxır. Onlar üçün ilk növbədə Ermənistanın Gürcüstanın izinə düşməməsi və “düşməni düşərgəsinin” üzvü olmaması vacibdir. Bu baş verərsə, o zaman Cənubi Qafqaz ABŞ və müttəfiqlərinin tamamilə özləri üçün formatlaşdıracaqları homojen məkana çevriləcək. Eyni zamanda, ABŞ və müttəfiqləri Ermənistana Rusiyanın indi verdiyindən artıq pul vermək fikrində deyillər. Nə amerikalılar, nə də avropalılar separatçıları tanımayıb

və gələcəkdə də onun müstəqilliyini tanımağı planlaşdırmır. ABŞ, Fransa və Aİ Qarabağa sülhməramlı qüvvələr göndərməyə hazır olduqlarını bildirməyiblər.

İrəvan qorxur ki, Qarabağın itirilməsi Ermənistan ərazilərinin kiçilməsi yolunda başlanğıc nöqtəsi ola bilər. Ölkənin buna qarşı çıxmaq üçün öz qüvvələri yoxdur və onlar Rusiya Federasiyasından

“hazırda” verə biləcəyindən daha çox şey gözləyirlər. Odur ki, erməni liderləri təşviş içində ABŞ-a, sonra Fransaya, daha sonra İran və Hindistana üz tuturlar. İndi Moskva üçün İrəvanla münasibətlərdəki böhrandan çıxmaq son dərəcə vacibdir, şübhəsiz ki, Paris və Vaşinqton bundan yararlanmağa çalışacaq. Niyə bu vəzifə ilk növbədə Rusiya üçün vacibdir? ABŞ və Fransanın təkliflərinin illüziya xarakterini və Rusiyanın Cənubi Qafqazda mövqelərini qoruyub saxlamasının vacibliyini göstərən dialoq olmadan etmək mümkün deyil. Rusiya Federasiyası üçün aktiv addımlar atmadan vəziyyəti qəbul etmək onun təkə Ermənistanda deyil, ümumilikdə Qafqazda mövcudluğunu məhdudlaşdırmaq demək olacaq. Bu, ABŞ, Fransa və digər NATO ölkələrinə tam uyğun gələn ssenaridir.

İrəvan Rusiya sülhməramlılarına alternativ axtarır

Baş nazir Nikol Paşinyanın bazar günü Ermənistan xalqına müraciəti təkə Qarabağın statusu və onun əhalisinin gələcək taleyi ilə bağlı İrəvanla Bakı arasında əvvəllər əldə edilmiş razılaşmaları deyil, həm də İrəvanın Moskva ilə müttəfiqlik münasibətlərini sual altına qoyub. Ermənistan lideri 2020-ci ildən başlayaraq Azərbaycanın bu il sentyabrın 19-da həyata keçirdiyi antiterror tədbirləri ilə bitənədək Qarabağda baş verən hər şeyə görə Rusiya sülhməramlılarını günahlandırır və Rusiyanın Qarabağdakı sülhməramlı kontingentinin hədəflərini şübhə altına alıb. İrəvan hesab edir ki, regionda təhlükəsizliyi digər sülhməramlılar - BMT bayrağı altında təmin edə bilər.

Bazar günü mətbuatda Ermənistan Təhlükəsizlik Şurasına istinadən Paşinyanla Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev arasında oktyabrın 5-də İspaniyanın Qranada şəhərində mümkün görüşü barədə məlumat yayılıb. İrəvan Azərbaycan tərəfi ilə Qarabağ ermənilərinə təhlükəsizlik təminatları barədə danışımaq niyyətindədir. Bakı Qarabağı “de-yure” Azərbaycan ərazisi hesab

etdiyi üçün regionun statusunu müzakirə etməyəcək. Onun da buna əsasları var: Nikol Paşinyan 2022-ci ildə Praqada Azərbaycanın sərhədlərinin 1991-ci il çərçivəsində, yeni Qarabağla birlikdə tanınması ilə bağlı bəyanat imzalayıb. Qarabağ ermənilərinin təhlükəsizliyinə gəlincə, Paşinyan bazar günü ölkə vətəndaşlarına müraciətində izah edib ki, “Ermənistan hökuməti beynəlxalq tərəfdəşlərlə Qarabağda yaşayan ermənilərin hüquqlarını və təhlükəsizliyini təmin etmək üçün beynəlxalq mexanizmlər formalaşdırmaq üzərində işləyir”. “Lakin bu səylər konkret nəticə verməyə, hökumət Qarabağdan olan bacı və qardaşlarımızı Ermənistan Respublikasında bütün qayğı ilə qarşılayacaq”, - Ermənistanın baş naziri qeyd edib.

Paşinyanın müraciəti ərəfəsində BMT Baş Assambleyasında çıxış edən Ermənistanın xarici işlər nazi-

ri Ararat Mirzoyan Qarabağa mavi dəbilqəliyərin göndərilməsini istəyib. “Biz Ruandadakı kimi faciyyəyə yol verə bilərik” deyərək nazir bildirdi. Mirzoyanın sözlərinə görə, digər məsələlərə yanaşı, BMT sülhməramlıları qaçqınları öz evlərinə qaytarmalı, onların təhlükəsizliyinə nəzarət etməli və Azərbaycan qoşunlarının Qarabağdakı məskunlaşmış ərazilərdən çıxarılmasını tələb etməlidir.

Qeyd edək ki, sülhməramlı missiyanın yerləşdirilməsi üçün münafişənin bütün tərəflərindən razılıq almaq lazımdır. Xüsusən də ilk günlərdən yalnız humanitar və vasitəçilik funksiyalarını yerinə yetirə bilən Qarabağdakı rus hərbiçilərində belə idi. Çətin ki, Bakı hər hansı digər kontingenti qəbul etməyə razı olsun, xüsusən də onun vəzifəsi Azərbaycan qoşunlarını Qarabağdan çıxarmaqdırsa.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Toivo Klaara Qarabağda sosial, humanitar, iqtisadi və infrastruktur məsələlərinin həlli üçün işçi qrupunun yaradılması barədə məlumat verib. Ona ölkənin baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev rəhbərlik edir. Bundan əlavə, Azərbaycan rəhbərinin sözlərinə görə, Yevlaxda keçirilən görüşdə Qarabağda yaşayan ermənilərin nümayəndələri Azərbaycan tərəfinin regionun reinteqrasiyası ilə bağlı planları ilə tanış

olublar. Əliyev onu da vurğulayıb ki, indi Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi bağlamaq üçün daha əlverişli şərait yaranıb.

Respublikanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT Baş Assambleyasının kuluarlarında çıxış edərək bildirib ki, Azərbaycan Ermənistana “qarşılıqlı tanınma və bir-birinin suverenliyinə hörmət çərçivəsində hər iki tərəfin qanuni maraqlarına bərabərlik və qarşılıqlı hörmət əsasında, ərazi bütövlüyü, eləcə də sərhədlərin bütövlüyü və toxunulmazlığı” şərtləri ilə sülh təklif edib. Bununla yanaşı, Bayramov gileylənib ki, İrəvan danışıqlardan və öz öhdəliklərindən yayınır, lakin Bakı hələ də hamı üçün sülh və rifahın əldə olunmasının mümkün olduğuna inanır.

Bakının humanist addımlar barədə fikrin formalaşmasında Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin

Əmirbəyovun da əməyi var. Onun sözlərinə görə, Qarabağ ermənilərinə artıq dərmanlar və digər lazımı köməkliklər göstərilir. Onlara ümumilikdə 50 ton humanitar yük çatdırılıb. Eyni zamanda, o, BBC-yə müsahibəsində Qarabağ sakinlərinin sayını İrəvanda deyildiyi kimi 120 min nəfər yox, cəmi 50 min nəfər kimi qiymətləndirib.

Bu arada, sentyabrın 24-də ilk 30 qaçqın erməni Gorus şəhərinə gəlib. İnsanlar deyirlər ki, azərbaycanlılar Laçın yolundakı keçid məntəqəsində sənədlərini yoxlamayıblar. Ermənistan hakimiyyəti 40 min nəfərin yerləşdirilməsi üçün yerlər hazırladıqlarını iddia edir. Eyni zamanda, Azərbaycan Daxili İşlər Nazirliyi bəyan edib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bütün hazırkı və keçmiş üzvləri Qarabağı şəxsi nəqliyyat və ya ixtisaslaşdırılmış avtobuslarla tərk edə biləcəklər.

Bəli, regionun hərbi-siyasi mənzərəsi belədir. Ermənistan 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarında “əkdiyini” biçir. İşğalçı siyasətin sonunun belə olacağını düz 30 il ermənilərə başa salmağa çalışdıq, güzəştlər, ən yüksək statuslar vəd etdik, yaxşı qonşuluğun heç kimə ziyanı olmadığını anladıq, amma maksimalist iddia ermənilərin hələlik Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda sonunu getirdi.

Növbəti xoş xəbərlər arzusunu ilə...

V.VƏLİYEV

XANKƏNDİ - Azərbaycan işığının nurunda...

Bu şəhərin - xanların şəhərinin Azərbaycan işığı ilə nura boyanması fonunda düşüncələrə dalıram. Axı necə olmuşdu ki, xanların şəhərini gədalər zəbt etmişdi? Dünyanın işinə bax, deyirəm. Etmişdilər də. Hədiyyə verilmişdi, qurban getmişdi, satılmışdı, bilmirəm, hər nə isə, ancaq işğal olunmamışdı. Çünki bu şəhər işğal oluna bilməzdi. Coğrafi mövqeyi də buna izn vermirdi, xanlara məxsus olması da. İki-üç gədə-güdənin alqı-satqısının qurbanı olmuşdu bu şəhər. Bu xanların şəhəri 1991-ci il dekabrın 26-da Ermənistan Silahlı Qüvvələri və Qarabağdakı erməni separatçıları tərəfindən işğal edildəndən sonra hələ yaradılan qondarma Dağlıq Qarabağ Respublikasının paytaxtı da olmuşdu. Azərbaycan işığı ilə bu gün nura boyanan Xankəndinin başına gətirilənlər də elə gün kimi aydın olur...

Qısa bir arayış

Xankəndi Qarabağ xanlığı tərəfindən "Xanın kəndi" adı ilə XVIII əsrdə yaradılmışdı. Sovet hakimiyyəti qurulduqdan sonra Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsi 1923-cü il iyulun 7-də "Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması haqqında" dekret verdi. Həmin dekretlə Xankəndi vilayətin mərkəzi elan olundu.

1923-cü ilin sentyabrında şəhər Stepan Şaumyanın adı ilə "Stepanakert" adlandırıl-

burada yağ-bal içərisində yaşayacaqsınız. Səsini çıxaranın isə ölümünə səbəb oldular. Çünki bu separatçıların damarlarından qan yox, Azərbaycan xalqına qarşı kin, nifrət axır. Onlar illərdir ki, bu iki xalqın arasına nifaq toxumu səpib, cücərdib, hər il biçib "məhsulunu" götürməklə məşğuldurlar.

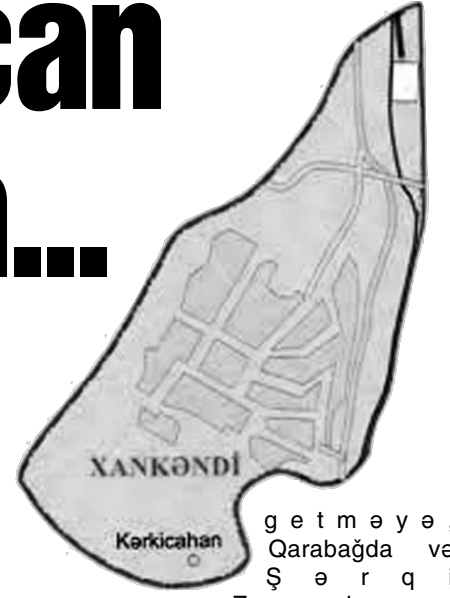
Elə məhz bu kimi iyrenə niyyətlərinə görə də 44 günlük Vətən müharibəsindəki uğursuzluqlarını da nəzərə almaq istəmədilər. Düşündülər ki, yenidən güc toplayıb dirçələ, Azərbaycan torpaqlarına yenidən sahib çıxma bilərlər. Unutdular ki, bu torpaqları axı əslində işğal etməyib, hazır tikənin sahibi olublar. O illərdən isə 30 il zaman keçib. 44 gündə 30 illik barrikadalarının yerlə yeksan olduğunu, "böyük Ermənistan" xülyasının parça-parça olub Azərbaycan əsgərinin ayağının altına səpələnməsini unutdular. Unutduqca da Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərini tərsə doğru çəkdi.

Erməni xalqı ayağa qalxdı. Təslim oldu-

gerçəkliyimizin də olanı-qalanı bu xatirələr idi.

Bütün bunların fonunda isə biz ermənilərdən çox fərqli xalq olduğumuzu dünyaya bəyan etdik. 2020-ci ildə dövlətimizin başçısı məğlub ermənilərə Laçın, Kəlbəcər və Ağdamdan çıxması üçün vaxt verdi. Bu,

getməyə, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda yaşamaq üçün nələrə boyun əyməli olduqlarını qəbul etmək üçün Yevlağa gəlməyə razı oldular. Gəldilər və onların qarşısına qoyulan tələblərə razı oldular. İstəkləri də oldu. Bu, başlıca olaraq enerji təchizatı idi. Görünür, enerji sarıdan dövlətləri tərəfindən əməlli-başlı korluq çəkibmişlər...

İşıqlı Xankəndidə bir daha düşünsünlər...

Bu gün artıq qədim Azərbaycan yurdu Xankəndi məxsus olduğu dövlətin enerji təminatı ilə nura boyanıb. 2021-ci ildə "Azərenerji" tərəfindən tikilən və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə istifadəyə verilən "Şuşa" yarımstansiyasında Xankəndi üçün ehtiyat yuvalar quraşdırıl-

mışdır. 1991-ci ildə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin qərarı ilə şəhərin əvvəlki — "Xankəndi" adı bərpa edilmişdir.

İnzibati cəhətdən Xankəndi şəhər əhatə dairəsinə Xankəndi şəhəri və Kerkicahan şəhər tipli qəsəbəsi daxildir. Sahəsi 8 km²-dir. Paytaxt Bakıdan 329 km uzaqlıqda yerləşir. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsinin 1 yanvar 2012-ci il tarixinə olan rəsmi məlumatına əsasən Xankəndi şəhərinin 53,3 min nəfər, Kerkicahan qəsəbəsinin isə 2 min nəfər əhalisi vardır.

İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrinə əsasən imzalanmış 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanata uyğun olaraq Xankəndi şəhərində həmin tarixdən Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin mərkəzi qərargahı yerləşdirilmişdir.

Son 3 il: işıq gələn tərəfə, yoxsa?..

2020-ci ildən ötən 3 il ərzində Azərbaycan Xankəndidə yaşayan erməni əhali üçün dəfələrlə işıq gələn tərəfə istiqamətlənməni tövsiyə etdi. Əhali isə, sözsüz, işıq gələn tərəfə getmək istəyində olardı. Lakin xunta rejimi, separatçı qüvvələr necə ki, 30 ildir erməni xalqını əllərində oynacaq edib oynadır, öz mənafeləri üçün istifadə edir, onların hesabına Azərbaycan torpaqlarında at oynadır. İkinci Vətən müharibəsindən sonra da niyyətlərindən əl çəkmədilər. Erməni əhalini inandırmağa çalışdılar ki, bu torpaqlarda sizin üçün yeni həyat qurulacaq,

ğunu, qonşunun torpaqlarının özünə qaytarılmasını, qanın tökülməsinin dayandırılmasını tələb etdi. Hətta Ermənistan dövlət rəsmisi bu torpaqların Azərbaycana məxsus olduğunu bəyan etdi. Lakin separatçı qüvvələr-90-cı illərin saqqallılarının davamçıları bir oldular, xalq, dövlət bir, lakin bu böyük qüvvə terror qruplaşmasının qarşısını ala bilmədi. Ortada isə əziyyət çəkən xalq oldu. Həm də hər iki xalq.

90-cı illərdən söhbət düşmüşkən, yaxşı xatırlayıyıq, soydaşlarımızı. İlahi-pərvərdigar, görsən bizim xalqımızın erməni adlı qonşuluqdan kənar olmuşlardan çəkdiyini başqa bir xalq, millət çəkibmi? Şuşadan, Laçından, Kəlbəcərdən, Zəngilandan, Füzulidən, elə bax bu Xankəndidən zorla, silah burnunda çıxarılan insanların qışın soyuğunda, yayın qızmar günəşində evindən didərgin salınması, səsini çıxaran uşaq, qoca, cavanın süngüyə keçirilməsini unutmaq olarmı?

Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun qaranlığa bürünməsini, evlərin xarabaya çevrilməsini, qapıların qırıllı qalmasını, yas, toy mağarlarından insanların köçkünlüyə sürüklənməsini unutmaq olarmı?

Yarımçıq ömürlər, natamam gənclik, uşaqlıq... Doğmalarını itirən insanlar, qəbri öz yurdunda, lakin qəribçilikdə qalan əzizlərimiz... Ev-eşiyi düşmən əlinə keçən, ayaqyalın, çıpaq yollara düşən insanlar... Min bir zəhmətlə bağ salıb bəhrəsini ermənilərə qoyub, yurduunu tərk edən soydaşlarımız... Bax, Birinci Vətən müharibəsinin acı xatirələridir bunlar. 30 il idi ki, yuxularımızın da,

dünyada bənzəri olmayan addım idi. Müharibədən sonra isə torpaqlarımızda yaşayan ermənilərin Azərbaycan vətəndaşı olduqlarını, bu torpaqlarda heç bir təzyiq olmadan, lakin Azərbaycan qanunları çərçivəsində yaşa biləcəklərini bəyan etdi. Bununla da onlara hansı tərəfə getməli olduqları yolu göstərdi: işıqlı tərəfə, yoxsa?.. Onlar isə quldur dəstələrin təzyiqi ilə işıqlı yolun əks tərəfini seçdilər. Sonda isə əks tərəfdə hüsrən it kimi peşman oldular... Anladılar ki, həmin təzyiqlərə boyun əyməməli idilər.

Həm də birçə gündə...

Birçə günün içərisində peşman oldular. Gördülər ki, onları illədir, başdan çıxaran terrorçu qruplaşma imiş. O qruplaşma ki, onlar bu iki xalq arasında münafişə üçün təlim alıb, silahlandırılıb, bunun üçün maliyyələşdiriliblər. İki xalq arasında nifaq toxumu əkmək üçün kimlərsə quluna çevriliblər.

Sentyabrın 19-da bu terrorçulara qarşı Azərbaycanın 23 saat ərzində həyata keçirdiyi antiterror tədbiri zamanı yenidən yerlə yeksan olan silah-sursat və texnikalarına baxdıqca, bir daha səhv yolda olduqlarını təsdiqlədilər və bu zaman yenidən ağ bayraq qaldırdılar.

Elə bir gülünc vəziyyətə düşdülər ki, bəlkə də dünyada belə hadisə yaşanmamışdı. Məxsus olduqları dövlət onları tanımadığını, haqlarında nə cəza lazımsa, görülməsini bildirdi. Beləliklə, ikitərəfli danışıqlara

mişdı. 2023-cü il sentyabrın 19-dan etibarən "Azərenerji" tərəfindən "Şuşa" yarımstansiyası yaxınlığında əlavə 110 kV-luq yüksək gərginlikli dayaqların quraşdırılmasına və Xankəndi xətti ilə əlaqələndirilməsi işinə başlanılıb. Aparılan işlər nəticəsində artıq proses yekunlaşıb. Paralel olaraq "Azərenerji" və "Azərişiq" əməkdaşları ötürücü və paylayıcı şəbəkəni, mühafizə sistemlərini təftiş etdikdən sonra xəttə gərginlik verilib. Bununla da Xankəndi şəhərinin Ermənistanın enerji sistemindən ayrılaraq Azərbaycan enerji sisteminə qoşulması təmin edilib. Artıq Xankəndidə Azərbaycan işığı yanır.

İndi Xankəndidə işıqlar gur yanır. Çünki Azərbaycan işığı bu əzəli yurdu işıqlandırmaqla yanaşı, həm də çox məqamlara aydınlığa çıxarır. Onu aydınlığa çıxarır ki, ay erməni əhali, bu işığın altında yaşamaq istəyirsinizsə, buyurun. Axı onlar da bu işığın əvvəlki işıqdan fərli olduğunu görürlər. Odur ki, burada yaşamağı da elə bu işığı bəxş edən dövlətin konstitusiyaya quruluşuna uyğun seçməlidirlər.

Əks təqdirdə yol açıqdır. Torpaq bizim, işıq bizim, qanunlar bizimdir. Seçim isə illərdir, separatizm, terrorizmə boyun əyən erməni əhalinindir. Düzgün seçim onların qurtuluşu ola bilər. İşığın daimi, nurun əbədi olsun, əziz Xankəndi. Bu nur zivələrində tezliklə dalğalanacaq üçrəngli bayrağımızı əbədiyyən rəvnəqləndirsin!

Mətanət Məmmədova

Bu zamana qədər dırnaqarası “Böyük Ermənistan” xülyasına düşənlər indi gözləri önündə məğlub, rəzil, səfalət içərisində boğulan Ermənistanı, bundan sonra mövcudluğu belə sual altında olan bir ölkəni görürlər. Bəli, görürlər ki, Ermənistan ekzistensial təhlükə ilə üz-üzədir. Görürlər ki, kaos, qarışıqlıq, qarşıdurmalar, narazılıqlar, etirazlar həddini aşıb, kütlə idarəolunmaz həddədir və bu işğalçı ölkə vətəndaş müharibəsi astanasındadır.

İllərlə erməni xalqına qızıldan dağlar vəd edənlər əslində, həmin xalqı qızıl qana boyadırlar və son durumda qoyaraq, rəzil vəziyyətə saldırlar. Məkrli niyyətlərə, çirkin planlara görə bütövlükdə erməni xalqından istifadə edildi, kimlərsə hakimiyyəti qamarlaması, kimlərsə hansısa dividendləri üçün sırayı ermənilər öz hiyləgər başbirləri, avantüristləri tərəfindən alət olaraq istifadə edildi. Başqalarına məxsus, ələlxüsus da Azərbaycana məxsus torpaqların

səbəb ola biləcək bu etiraz dalğası get-gedə daha da kəskinləşir.

Ermənistan müstəqilliyinin 32-ci ildönümünü qeyd etməli olduğu ərəfədə vətəndaş müharibəsi təhlükəsi və qorxusu ilə qarşılaşdı. Üç ildir ki, bu ildönümü qeyd etmək heç bir erməninin yadına da düşmür. Əvvəla ona görə ki, erməniləri indi öz acıları məşğul edir və ağırları fonunda suverenliklərini görə də bilmirlər. Digər tərəfdən də axı öz acınacaqlı vəziyyətini gören, öz ölkə-

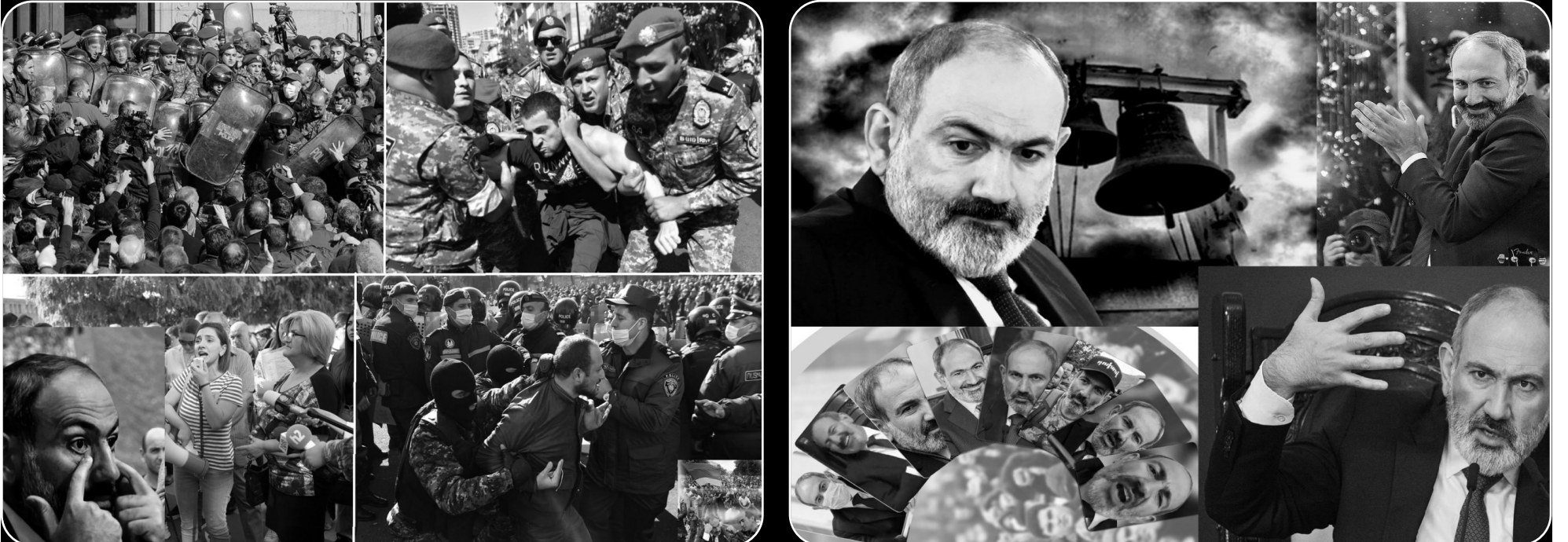
ləti çiçəklənmə mərhələsində olub, nə ölkələrindən stabil olub, nə də ermənilər yaxşı yaşayıblar. Əksinə, bu gün ermənilərin qarşılaşdıqları problemlərin əsasını elə onlar özləri qoyublar, Paşinyan yox. Erməni baş nazir Nikol Paşinyan səriştəsi, siyasi iradəsi olmayan biri olduğu üçün vəziyyətdən, sadəcə, çıxış yolu tapmaqda çətinlik çəkib və ölkəsini fəlakətdən, qarşılaşdığı durumdan xilas edə bilməyib.

Hakimiyyət kürsüsünü küçə nümayişlərindən istifadə edərək ələ keçirən Nikolun günahsız olmasını söyləmək niyyətində deyilik. Qarabağa bağlı diplomatik danışıqlara hələ 44 günlük müharibədən əvvəl onun xələl gətirməsi, həmin danışıqların əngəllənməsinə yönələn mövqeyi, ifadələri, iddiaları hamımıza bellidir. Məhz 44 günlük müharibəyə səbəb olan tərbiyə xarakterli tədbirlərə rəvac verməsi də nə bizim üçün, nə də ermənilər üçün sirr deyil. Amma bu gün Paşinyanın əleyhinə olanların səsləndirdikləri ittihamlar da mütləq həqiqət olaraq qəbul olunmur və elə onun tərəfdarları da

da spirtli içkinin təsiri altındadırlar və vandallıqları ilə ətrafdakıları dəhşətə gətirirlər. Özlərini hədsiz dərəcədə aqressiv aparırlar təkə hakimiyyətə qarşı çıxış etmirlər, yolu bağladığına görə etiraz edən yazıq avtomobil, avtobus sürücülərinə qarşı da vəhşilik edirlər, onlara hücum edirlər, idarə etdikləri minik vasitəsindən onları düşürüb döyürlər. Bu görüntü hansısa dinc aksiyanın, etirazla bağlı mitinqin deyil, tamamilə başqa bir mənzərənin görüntüsüdür. Görünən isə odur ki, həqiqətən də, Ermənistan ekzistensial təhlükə ilə üz-üzədir. Daşnakların və Qarabağ klanının puluna görə küçələrə çıxanlar potensial təhlükə hesab olunur və Ermənistanın vətəndaş müharibəsi astanasında olduğunu söyləməyə əsas verir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, bir tərəfdən də Ermənistan axın edən ermənilər, Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonundan köçüb gedən erməni əsillilər və onların yarada biləcəkləri problemləri də var. Hər halda Ermənistan üz tutan erməni əsillilər üçün

Ermənistan VƏTƏNDAŞ MÜHARİBƏSİ ASTANASINDA

işğal edilməsi yolu ilə ərazisini böyütmək, hətta ikinci erməni dövləti yaratmaq xülyası ilə, ermənilərə daha böyük ərazilər, daha yaxşı yaşayış vəd edənlər nəticədə onları çox acınacaqlı vəziyyətdə qoydular. Belli bir müddət ərazilərimizi, Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlayanlar torpaqlarımızı işğal altında saxladığı dövrə belə erməni xalqına nə vəd etdiklərini verə bildilər, nə də həmin əraziləri abadlaşdırma bildilər, amma əvəzində, həmin o Azərbaycana məxsus torpaqların işğalı üçün sırayı erməniləri aldadaq mənasız yere döyüşə cəlb etdilər və sonda məğlubiyyət acısını onlara yaşatdılar.

Özlərinə məxsus olmayan torpaqlar uğrunda döyüşməyə məcbur edilən və buna görə də həyatlarını itirənlərin valideynləri, yaxınları bunun əvəzində nə gördülər? Bəlkə torpaq əldə etdilər? Yaxud, hansısa imtiyaz, dividend qazandılar? Yoxsa, yaşayış şəraitləri, imkanları, dolanışığı yaxşılaşdırıldı? Olmaya ölkələri çox güclü iqtisadiyata sahib bir dövlətə çevrildi və bəlkə onların gələcək nəsilləri üçün nikbin proqnozlar vəd edəcək məqamlar əldə edildi? Erməniləri, bütövlükdə erməni cəmiyyətini indiki duruma sürükləyənlər bu sualların birinə belə müsbət cavab verə bilməzlər. Çünki, vəziyyət göz önündədir və bunu təkzib etmək mümkün deyil. Əbəs yerə deyil ki, bu gün öz düşdüyü vəziyyətini görüb dərk edən ermənilər küçə və meydanlarda etiraz edirlər və artıq vətəndaş müharibəsinə

sinin asılı vəziyyətini, kimlərsə əlində oynacaq olduğunu, heç bir suveren hüquqlarının olmadığını, kağız üzərində də olsa qalan suverenliklərinin belə tükədən asılı olduğunu gören hər hansı bir erməni hansı müstəqillik günü barədə düşünə bilər? Bir tərəfdən də hakimiyyəti etiraz dalğasından istifadə edərək ələ keçirən belə çantalı küçə nümayişçisi Nikolun, vətəndaşlara müraciətində ölkəsinin indi çətin günlər yaşadığını, xalqının müstəqillik naminə bu çətin yoldan keçmək məcburiyyətində qaldığını söyləməsi də vəziyyətin kritik olduğunu, ölkəsinin müstəqilliyinin sual altında olduğunu təsdiq edir.

Bu gün Ermənistanda insanları küçələrə çıxaranlar, etirazlara, nümayişlərə maraqlı olanlar var. Bunu elə ermənilər özləri də yaxşı bilirlər. Yaxşı bilirlər ki, Koçaryan və Sarkisyan öz hakimiyyətləri naminə yenə də erməni xalqını, Ermənistan ictimaiyyətini alət olaraq istifadə etməkdədirlər. Etirazçıların məhz Nikol Paşinyanın hakimiyyətdən getməsi tələbi ilə çıxış etməsi təsdiq edir ki, işğalçı ölkədə hakimiyyət davası, hakimiyyət uğrunda mübarizə gedir. Sanki Paşinyanın hakimiyyətdən getməsi ilə Ermənistanın bütün problemlərinin həll olunacağı ümidi yaradanlar yenə də erməniləri aldadırlar. Əvvəla, buna inandıрмаğa çalışanların, hakimiyyəti ələ keçirməyə cəhd edənlərin kimliyi də bellidir, onların hakimiyyəti dövrü də yaddadır. Yaxşı yaddadır ki, həmin dövrdə nə Ermənistan döv-

bunla bağlı narazıdırlar. Doğrudur, işğalçı Ermənistanda demokratiya, söz azadlığını Nikolun təmin etməsi iddiaları, fikirləri də əsassızdır. Bu ölkədə hansısa demokratiyadan, azadlıqdan söhbət gedə bilməz. Son günlər küçələrdə nümayişə çıxan yüzlərlə etirazçının saxlanılması, qolları bağlı şəkildə Ermənistan polisi tərəfindən aparılması həmin ölkədə demokratiyanın da bir nağıl olduğunu, yalan olduğunu təsdiqləyir. Deməli, həm Paşinyanın, həm də onun əleyhinə olanların tərəfdarları yanlış mövqedədirlər və toqquşmaları da hər an mümkündür. Bir sözlə, Ermənistanda vətəndaş müharibəsi an məsələsidir və bu işğalçı ölkə hal-hazırda vətəndaş müharibəsi ilə üz-üzədir, vətəndaş müharibəsi astanasındadır. Çünki hər iki tərəf ölkəni vətəndaş qarşıdurması uçurumuna sövq etmək, xalqın qanı hesabına hakimiyyət qazanmaq niyyətindədir.

Koçaryan və Sarkisyanın pulları ilə küçələrə çıxarılanların məhz Nikol Paşinyanın istefası tələbi ilə çıxış etmələri anlaşılandır. Pulların müqabilində küçələrə çıxanlar guya ki, Qarabağ hadisələri fonunda baş nazirin istefasını tələb edirlər. İstefa tələbi ilə də İrəvanın mərkəzi küçələrini bağlayırlar. Xancyan küçəsində zəncir şəklində düzülən ermənilər yolları bağlamaqla nəqliyyatın hərəkətini iflic edirlər. Nəqliyyatın hərəkətinin iflic olmasına etiraz edənləri də hesaba alan yoxdur. Elə bil ki, onlar ya narkotik, ya

orada hər bir şərait hazırlanmış vəziyyətdə deyil və onları təmin edəcək şəraitdən söhbət belə gedə bilməz. Onsuz da səfalət içərisində olan, hətta öz yerli əhalisini təmin edə bilməyən bir ölkə, iqtisadiyyatı çökmüş vəziyyətdə, müliyyə imkanları yox dərəcəsində olan bir dövlət üçün bu, xırda məsələ deyil. Heç onların Ermənistanı çağırılması da, həmin ölkənin küçələrinə “tökürülməsi” də səbəbsiz sayıla bilməz. Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonundan Ermənistanı köç edənlərin həmin ölkədə kifayət qədər problemlə qarşılaşacağı belli məsələdir və bu da etiraz dalğasının daha da artması deməkdir. Məhz elə bütün bunlar nəzərə alınaraq, Azərbaycan ərazisində yaşayan erməni əsillilərin Ermənistanı çağırılması, köç etməsi təşkil olunub. Hazırda Azərbaycan ərazilərini tərk edən erməni əsillilər onlara məhz köç etmələrinin tövsiyə edildiyini, tapşırıldığını deyirlər və bu da onu göstərir ki, həmin insanlardan potensial etirazçı kimi istifadə etmək barədə planlaşdırılır. Bir sözlə, hələ bu xəmirin çox su aparacağı görünür. Görünən odur ki, Ermənistanın vətəndaş qarşıdurmasından yaxa qurtarması məsələsi sual altındadır. Bu işğalçı ölkənin uçurumun kənarında olduğu günümüzün reallığıdır və Ermənistan yol ayrıcında olan ölkə olaraq, ya doğru yolu seçə, ambisiyalardan əl çəkib stabil yaşayış üçün çalışsa, ya da məhvə sürüklənə bilər.

İnam Hacıyev

Tez-tez televiziya və müxtəlif internet kanallarında müğənnilərin, aparıcıların, ekspertlərin və s. bir sıra şəxslərin ləhcə ilə danışdıqlarının şahidi oluruq. Mövzuya başlamazdan öncə xatırlayaq ki, televiziya ən vacib kütləvi ünsiyyət vasitələrindən biridir. O həmişə auditoriyaya müraciət edir, dinləyicilərin ağına, iradəsinə və hərəkətlərinə təsir göstərməyə çalışır. Bəs, sıx-sıx ekran qarşısında olan televiziya işçisinin, yaxud məmurun, ekspertin, psixoloqun ləhcə ilə danışması nə dərəcədə düzgündür?

SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb. İlk olaraq qeyd edək ki, mütəxəssislər ictimai nüfuzlu, vəzifəli şəxslər, məmurlar, aparıcılar, yazıçı və ziyalılar, müəllimlərin ictimaiyyətdə, xüsusən də televiziya ekranlarında ləhcə ilə danışmama-

rəyə qoyur və sanki ləhcə ilə danışan hər bir insana "geridəqalmış", "savadsız", "heç nə haqqında məlumatı olmayan", "avam", yeni gənclərin dili ilə desək "qiji" kimi baxır. Qeyd edək ki, son vaxtlar qiji termini (bu, botanika elmində bir

maq üçün təkə ağzı deyil, onlarla orqan eyni anda koordinasiyalı şəkildə işləməlidir.

Həm zehnimiz, həm də ağızımız işlədiyi halda, ifadələrimizi düzgün və başa düşülən etmək üçün əllərimiz, qollarımız və üz ifadələrimizlə də danış-

- Əgər təqdimat edəcəksinizsə, mövzu ilə tanış olsanız belə, ilkin hazırlıqları mütləq edin. Çünki nətiqədə hər şeyi yaxşı bilsən belə, hər şey bir anda dəyişə bilər. Balansınızı itirə bilərsiniz. Kiminsə baxışları sizi narahat edə bilər. Bir kəkələmənin ardınca onlarla başqa kəkələmələr gələ bilər. Bu kimi hallarla qarşılaşma riskini azaltmaq üçün yaxşı hazır olun.

- Danışarkən doğru olanı sərt olmadan, aydın, qısa və başa düşülən cümlələrlə ifadə edin. Dürüst olun və insanların gözünün içinə bax.

dəçilik, orfoepik və leksik normaların gözənilməməsinin şahidi oluruq. Düzgün tələffüz qaydalarını gözəlməyən, sözlərin leksik məna-larını dəqiq bilməyən, üslubi imkanlardan lazımı qədər istifadə edə bilməyən bir aparıcı onu dinləyən böyük bir kütləni yanlış istiqamətə yönəldir.

Publisistik üslubun daha çox inkişafda olduğunu nəzərə alsaq, KİV nümayəndələri diqqətli davranmalıdırlar. Ekranlarda nümayiş olunan bayağı verilişlər və orada istifadə olunan yersiz ifadələr KİV fəaliyyətinin düzgün qurulmadığından xəbər verir. Bu gün ailə və məktəbdən daha çox radio və televiziya, internet portallar cəmiyyətə təsir etdiyindən həmin sahədəki çatışmazlıqlar daha çox diqqət mərkəzində saxlanmalıdır. KİV-ə nəzarət edən qurumlar bu məsələ ilə ciddi məşğul olmalıdır.

Dünya təcrübəsinə istinad edərək aparıcıların diksiyaları, aksenti və dil bilik səviyyələri daha dərin təhlil edilməlidir. Azərbaycan dili bizim varlıq səbəbimiz olduğundan ona hörmətlə yanaşılmalı, mətnlər dilçilərin qələmindən çıxmalıdır. Dil bizim yalnız ünsiyyət vasitəmi deyil, o həm də dünyagörüşümüz, savadımız, həyata baxışımızın əksidir. Buna görə də istər ekranlarda, istər radioda, istər qəzet və jurnallarda, istər cəmiyyətdə ünsiyyət zamanı milli dəyərlərimizi, mədəniyyətimizi, dilimizin zənginliyi və qüdrətini itirməməli-yik".

Efirdə ləhcə ilə danışanların aqibəti necə olacaq?

lı olduğunu qeyd edir. Hətta dünyanın bir çox ölkələrində ləhcə ilə danışan müəllimlərin auditoriyaya daxil olmasına icazə verilmir.

Gələn etiraf edək ki, bəzi televiziya kanallarında aparıcıların və diktorların nitqində ciddi dil və nitq qüsurları müşahidə edilir. Bildirək ki, əksər inkişaf etmiş ölkələrdə media və reklam sahəsində ləhcə ilə danışanlar barəsində də cərimələr mövcuddur.

Hətta bir sıra müğənnilər var ki, mahnıları da ləhcə ilə oxuyur. Bəs, tamaşaçılar bu barədə nə düşünürlər? Bir sıra şəxslər fikirləşir ki, hər müğənninin öz üslubu var və tək fərqlilik olsun. Bəziləri də deyir ki, ləhcə ilə oxuyan və danışan müğənniləri köhnə nəsil daha çox sevirlər. Müşahidələr də göstərir ki, yeni nəsil onları qınayır, məsxə-

bitkinin adıdır) ölkəmizdə, xüsusilə də bəzi müasir gənclərin arasında getdikcə daha çox populyarlaşır. Aparılmış araşdırmalara əsasən, bir çox insanlar hesab edirlər ki, "qiji" sözü "çuşka" yaxud da "kənddən gəlmiş" sözlərinin sinonimidir. Bir sıra kütlə də deyir ki, "Ləhcə ilə danışdıqlarsa, özləri bilər. Bu onların ləhcəsidir və qınamaq olmaz. Onlar bunu bilərək və istəyərək etmir ki?!"

Bəs, gözəl nitqə sahib olmaq üçün nələr etməliyik?

Səlis nitq insanın planlı olub-olmamasından asılı olmayaraq insanlarla effektiv ünsiyyət qura bilməsidir. Duyğularınızı düzgün ifadə etmək, istək və düşüncələrinizi dəqiq və effektiv şəkildə çatdırmaq səlis nitqdır. Yaxşı danış-

maliyyət. Təbii ki, bütün bunları etmək üçün istedad və əmək tələb olunur. Nətiqlik kursu bu nöqtədə bütün problemləri həll edir. Yaxşı nitq həmsöhbət-dən asılı olaraq dəyişir. Nəyi, necə, kimə, harada və nə zaman deyəcəyini bilmək yaxşı danışmağın vacib hissəsidir.

Səlis nitq qaydaları

- Həmsöhbətinizlə daim göz teması saxlayın. Bir qrup insana müraciət edərsinizsə, baxışlarınızı qrup arasında bərabər paylayın. Heç kimə birbaşa baxmayın.

- Üz ifadəniz danışdığınız mövzudan asılı olaraq dəyişməlidir. Əgər siz maraq doğuran bir hadisədən danışırınsınızsa, elə həmin an maraqlı görünün. Əgər qərarlısınızsa, səs tonunuzu kəskin və aydın saxlayın.

- Bir sözlə, gözəl və təsirli çıxış üçün hazırkı əhvalınızı həm sözlərinizlə, həm də bədən dilinizlə əks etdirin.

- Dinləmək lazım olanda qulaq asın. Əgər siz dayanmadan danışırınsınızsa, qarşınızdakı insan sıxıla, yaxud da sizin çox eqoist olduğunuzu düşünə bilər.

- Özünü tərifləməyin. Heç buna işarə də etməyin. Ağillı insanlar insanların nitqindəki alt mətnləri və gizli eqoist ifadələri başa düşə bilirlər.

- Lazımsız yerdə danışmayın və lazımsız zarafatlar etməyin. İnsanları güldürmək üçün səy göstərməyin.

- Məsləhət verməyin. Xəbərdarlıq etməyin.

- Sözlərinizdə diqqətli olun. Sözləri düzgün səslərlə tələffüz edin, fasilələrə diqqət yetirin.

- Səs tonu şəxsiyyətinizin ifadəsidir. Səs tonunuzdan yaxşı istifadə edin. Aydın, dəqiq və cəlbedici danışın.

- Dialektlərdən və vurğulardan istifadə etməyin.

- Jestlərdən və mimikalardan istifadə edin. Ancaq bunu şişirtməyin. Çünki bunlardan çox istifadə etməyiniz özünü yaxşı ifadə etdiyiniz demək deyil.

- Lazımsız detallara girməyin. - Aydın ifadələrdən istifadə edin.

- Yerinə suallar verin. - Etiraz etmək lazımdırsa, bunu qəzəblənmədən və ya digər insanı qəzəbləndirmədən edin.

- Başqalarının sözünü kəsməyin. Onları dinləyərkən onlara dəyər verdiyinizi göstərin, yaxınlaşın və deyilənləri üz ifadələrinizlə təsdiqləyin.

- Nə edərsinizsə, onu çox yaxşı edin və müxtəlif sahələrdə özünü daim təkmilləşdirin.

- Çox zarafat etməyin. - Kiminlə danışmağınızdan asılı olmayaraq kobud və ya jarqon sözlərdən istifadə etməyin.

Səlis danışq metodları

- Hər sahədə özünü təkmilləşdirməyə çalışın.

- Çıxış etməzdən əvvəl hazırlayın.

- Danışarkən sözləri udmayın.

- Pauzalar, stress və səs tonu kimi amillərə diqqət yetirin.

- Mövzudan kənara çıxmayın.

- Səliqəli danışın.

- Gözləriniz və bədən dilindən istifadə etdiyinizə əmin olun.

- Dəqiq məlumatdan istifadə edin. Boş-boş danışmayın, sübut tələb edən və sübutunuz olmayan açıqlamalar verməyin.

- Dinləyiciləri cəlb edin. Tamaşaçıların diqqətini cəlb etmək üçün onlara onların xoşuna gələcək və ya onların marağına səbəb olacaq şeyləri söyləmək lazımdır.

- Yaxşı və təsirli nitq müəyyən məqsəd üçün edilməlidir. Beləliklə, söhbətin real məqsədi olmalıdır.

SİA mövzu ilə bağlı 311 nömrəli tam orta məktəbin Azərbaycan dili və ədəbiyyat müəllimi Günel İbrahimovanın fikirlərini öyrənib: "Çox önəmli və həyəcan təbili çalınmalı mövzuya toxundunuz. Dünyanın zəngin və bəlağətli dilinə malik bir xalqın əksər KİV nümayəndələri bu gün bu dilin rəngarəngliyinə xələl gətirərək bütün normaları pozur. Sözçülük, təfəkkür sönüklüyü, dialektizmə meyil, alınma sözlərə alu-

Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Mail Yaqub isə fikirlərini bu cür ifadə edib:

"Hər bir xalqın dili qorunmalıdır. Ümumiyyətlə, dili qorumaq və onu səlis danışmaq özü bir mədəniyyətdir. Bunu anlamaq lazımdır. Təəssüflər olsun ki, Azərbaycanda bəzi insanlar bunu anlamır. Dili pozmaq dilə və mədəniyyətə qarşı həqarətdir. Çünki dil bir xalqın mədəniyyətinin əsas sütun və komponentlərindən biridir.

Dil çox vacib faktdır. Amma dili bərhad hala salan efir aparıcıları var. Bəs, bu hallara yol verməmək üçün nə etməliyik? Kitab oxumaq, dili təbliğ etmək, yaxşı yazılar paylaşmaq, yaxşı yazarlara qiymət vermək və səlis danışanlara efirdə yer ayırmaq lazımdır."

Ayşən Vəli

30 il işğal altında inləyən torpaqlarımızın azad edilməsi elə 30 il idi ki, bu xalqı narahat edən ən başlıca məsələ idi. Başımız aşağı, üzümüz qara idi. Bu namus məsələsi bizə başımızı dik tutub yeriməyə cəsarət vermirdi. Çünki hara gedirdiksə, harada söhbət düşürdüsə, torpaqları işğal olunmuş bir xalqın nümayəndələri olaraq qarşılanırdı. Qarabağdan söhbət açılındı yaramızın qaysağını qoparırdılar elə bil. Yenə qanı süzürdü, yenə ağrısı arşə qalxırdı. 30 il yaralarımız təkrar-təkrar soyuldu, qaysaqladı, yeniləndi, sağalmadı.

Düz 30 il

Nə az, nə çox, 30 il torpaq həsrəti ilə yanıb yaxıldıq. Məcburi şəkildə çıxarıldığımız yurdlarımız yolumuzu gözlədi. Həyat-bacamız, bağ-bağatımız, min bir zəhmətlə qurduğumuz evlərimizə sadəcə yuxularımızda qonaq getdik. Əzizlərimizi itirdik. Onların "yurdum-yurdum" deməsinə illərlə şahid olduq. Ahi-naləsi qaldı qulaqlarımızda. Yurdu üçün axıtdığı yaşlar qaldı gözlərimizdə. Köçkünlüyün ilk illərində qarşılaşdığımız zülmün min bir üzü həkk oldu beyinlərimizə.

Ermənilərin gözlərimiz qarşısında övladlarımızı süngüyə taxması, yaşlılarımıza təhqiramiz şəkildə yanaşması, bizi silah burnunda evimizdən didərgin salması illərin acı xatirələrinə çevrildi. Həyatımız göz yaşları vəreqlərində saralan xatirə dəftərinə çevrildi. Bu dəftərin hər səhifəsi torpaq, yurd oldu bizə, lakin onların ətrini verə bilmədi.

Minlərlə övladımızı itirdik Birinci Vətən müharibəsində. Köksümüzə dağ çəkildi. Atamız, həyat yoldaşımız, nişanımız, sevd-yimiz, qardaşımız şəhid oldu. Həm əzizlərimizi itirdik, həm də əzizimizdən də əziz torpağımızı, yurdumuzu. Həm yurdsuz qaldıq, həm də atasız, qardaşsız, yoldaşsız...

Düz 30 il hər gün günü ümidlə başlayıb ümitsizliklə bitirdik. Hər səhər gözlərimizi "bəlkə bu gün olar" deyə inamla açdıq. Lakin gecənin qaranlığında "bu gün də olmadı" deyə gözlərimizi yenidən bir inamsızlığa qapatdıq. Torpağımızla, yurdumuzla, evimizlə bağlı qurduğumuz xəyalları günlər bizi ovuda-ovuda elə xəyal olaraq da saxladı. Bu xəyallar yurdumuzda övladımızın məktəbə getməsi, toyu-nişanı ilə bağlı idi. Bu xəyallar həyatda vidalaşmaq vaxtımız çatanda öz yurdumuzun torpağında dəfn olunmağımızla bağlı idi.

Lakin illər bir-birini əvəz etdikcə bu xəyallar da xəyal olaraq qalırdı. Neçələrimiz elə yad yurddaca dünyamıza "əlvəda" deyib, yad yurdda da torpaq evə qonaq olduq. Neçələrimiz yurdumuzda deyil, başqa yurdda birinci sinfi onbirinci etdik. Neçələrimiz yurdumuzda yox, köçkünlükdə nişanlandıq, toyumuz oldu, hətta övladlarımız üçün də bu, eyni cür oldu. Öz evlərimiz nə gəlin qarşıladı, nə gəlin köçürdü. Ağsaqqal, ağbırçəklərimiz öz evlərimizdən qəbir evinə yollana bilmədi. Bütün bunlar isə üreyimizə dağ boyda dağ çəkdi zaman-zaman...

30 il 44 gündə

30 ilin hər saati, hər dəqiqəsi Qarabağın işğaldan azad edilməsi üçün dövlətimiz çalışdı, danışıqlar apardı, haqq səsimizi dünyaya yaydı. Erməniləri dəfələrlə sülhə çağırdı. Özlərinin olmayan torpaqlardan əl götürməyə dəvət etdi. Lakin dünyanın karlılığı, qonşuluqdakı erməninin tamahı səsimizi eşitməyə imkan vermədi. Beləliklə bu işi yalnız özümüzün həll edə biləcəyinə qərar verdik. Bunun üçün ilk olaraq ölkəmizin çökmüş iqtisadiyyatını dirçəltməyə başladıq. Ordumuzu təkmilləşdirdik. Çünki Birinci Vətən müharibəsində məğlubiyyətimizin səbəblərindən biri də mükəmməl milli ordumuzun olmaması idi. Bu səbəbdən də düşmənin qarşısına layiqli ordu çıxarmaq dövlətimizin qarşısına qoyduğu əsas məqsəd oldu.

Qarabağ mövzusu 1993-2003-cü illərdə Ümummilli Liderimizin, 2003-cü ildən 2020-ci ilə qədər isə dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin fəaliyyətinin prioritetini təşkil etdi. Ölkə rəhbəri 20 ilə yaxın bir dövrdə Qarabağın sülh yolu-insan itkisi olmadan qaytarılması təklifi və təkidini dünyanın bütün mötəbər kürsülərindən çıxış etdi. Lakin dünya susdu. Ermənilər özlərini karlığa vurdu.

Prezident, Ali Baş Komandanımız bütün çıxışlarında Qarabağ məsələsinin sülh yolu ilə həllinin mümkün olmadığı təqdirdə hərbi yolu ilə həll olunacağını vurğulayırdı. Bu, sadəcə verilən söz deyildi. Bu söz böyük inam idi. Və bu sözün bir tərəfində də qurulmaqda, təkmilləşdirilməkdə olan Azərbaycan

30 ilin 44 günü, 3 ilin 23 saati...

Milli Ordusu dayanırdı. Elə bir ordu ki, zaman gələcək, müharibə meydanında dövlətimizin başçısının verdiyi sözü öz gücü ilə təsdiqləyəcəkdi.

Belə də oldu. Dünyanın susduğunu, ermənilərin

idarələrinə müraciət edənlərin sayı-hesabı olmadı.

2020-ci ilin 44 günündə bir dastan yazıldı. Bu dastanda dövlətimizin yeri başqa, xalqın yeri başqa, bu xalqın övladlarının yeri isə başqa oldu. Hər kəs mövqeyindən asılı olmayaraq birlik göstərdi. Elə Qarabağ dastanının yaşanmasına və yazılmasına səbəb də bu birlik oldu. 44 günün hər anı qələbələrlə dolu oldu. Dövlətimizin başçısı dəfələrlə xalqa müraciət etdi və hər müraciətində yeni qələbə xəbərlərini xalqımıza çatdırdı, onları təbrik etdi.

Bu müraciətlər inamla dolu idi. Bu müraciətlərdən hər gün bir qədər də irəliləy addımla-mağa cəsarət alırdıq. Düşmənin əzilməsini,

dan 3 ilə yaxın bir vaxt keçir. Lakin Ermənistan nə sülh sazişinə əməl etdi, nə də Bəyannamədə üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirdi. Əksinə, Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə atəşkəsi hər dəqiqə pozdu, illərlə minaladığı ərazilərin xəritəsini verməyərək bizim üçün olmayan problemlərini yaratdı. Ən əsası isə imza atdığı sənəddəki öhdəlikləri yerinə yetirməkdən boyun qaçırdı.

Ermənistan bizim ərazimizdə yaşayan soydaşları vasitəsilə talançılıq işlərini yenə də davam etdirdi. Silah-sursat toplamağa, separatçıları bu torpaqlarda yerləşdirməyə başladı. Dara düşəndə isə səsinə dünya ictimaiyyəti ilə bir etdi ki, Azərbaycan bizə humanitar yardım üçün yol vermir, bizi incidir. Beləliklə də yeni problemlər meydana gəldi.

Erməni yalanı, ikiüzlülüüyü yenə də işə başladı. Lakin düşmənin nədənsə 44 günlük müharibədə Azərbaycanın verdiyi dərsi unutmamağa başladı. Ötən 3 ildə dirçəldiyini, yeni təxribatlara başlamağa özündə güc olduğunu zənn etdi. Bu yeni təxribatın əsası isə müxtəlif terror hadisələri, işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunan minaların basdırılması, xidməti işlə bağlı həmin ərazilərdə olan soydaşlarımızın minaya düşüb həyatını itirməsi oldu.

Erməni terror dəstələri, bu dəstələrin quldur başçıları qarşılarına qoyduqları məqsəd bizim üçün aydın olsa da, lakin özləri üçün aydın deyildi ki, 44 gündə axı başımız olmanın müsibətlərini çəkdi. Biz başımızı yenə hara qaldırıraq...

Azərbaycan isə həzramanki "torpaqlarımıza göz dikənlərin, ərazi bütövlüyümüzü, konstitusiyaya quruluşumuzu pozanların hər biri cəzasını alacaqdır" bəyanatı ilə yenidən gündəmə gəldi. Çünki bunu erməni separatçıların özəri belə istədilər.

Beləliklə 19 sentyabr saat 13.00-da Azərbaycan erməni terrorizminə qarşı lokal antiterror tədbirlərinə başladı. Və göstərmək istədi ki, heç kim Azərbaycan ərazisində təxribat törədə, at oynada bilməz. Bu tədbirin müsbət tərəfi həm də onunla xarakterizə olunur ki, antiterror tədbirləri Ali Baş Komandanımızın mülki əhaliyə və mülki obyektlərə zərər vurulmaması əmrinə həyata keçirildi. Bu isə bizim həm 1-ci, həm də 2-ci Vətən müharibəsində ermənilərdən fərqliliyimizi, insanlığa, beynəlxalq hüququn normalarına sayğı və məsuliyyətlə yanaşdığımızı təsdiq edən məqam idi.

Bizim işimiz təbii ki, erməni xalqı ilə deyil, separatçı qüvvələrlə idi. Bu ünsürlər də cəmi 23 saatda zərərsizləşdirildi, 44 günün sonunda olduğu kimi, yenə də ağ bayraq qaldıraraq təslim oldular və danışıqlara razı olduqlarını bildirdilər.

Beləliklə. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur dövlətimizin apardığı uzaqgörən siyasət, qətiyyətli addımla erməni revanşistlərindən bir daha azad edildi. İndi həm azərbaycanlılar, həm də ermənilər bu ərazilərdə rahat yaşaya bilərlər. Çünki separatçılar tək bizim üçün deyil, həmin ərazilərdə yaşayan ermənilər üçün də təhlükə idilər.

Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə yeni həyat başlayır, 44 gündən sonra başlayan yeni həyatdan da gözəl və təhlükəsiz. Qarşıda yaqın ki, Ermənistan 10 noyabrda üzərinə götürdüyü öhdəlikləri də yerinə yetirər. Çünki bu öhdəliklər tək Azərbaycan üçün deyil, həm də region dövlətləri üçün əlverişlidir. Hələ istəsə, özü üçün də əhəmiyyətli ola bilər...

Mətanət Məmmədova

P.S. Tariximizin səhifələrinə 30 ilə 44 gündə, 3 ilə 23 saatda aydınlıq gətirən bir tarix də əlavə olundu. Bu, bizim qürur tariximizdir. Namus məsələmizi həll edən, alnımıza açıq, başımızı dik edən bir tarixdir. Odur ki, bu tarixi də, bu günləri də bizə yaşadanları tarix boyu unutmayaçağıq... Ətrafında birləşdiyimiz "Dəmir yumruq" Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun niçatı olaraq müasir tariximizin ilk səhifəsidir. İlk dərs kimi həyatımız boyu xatırladığımız ilk səhifə...

məhv edilməsini, torpaqlarımızın da, bu torpaqlar uğrunda canlarından keçənlərin də qisasının alınması ilə dolu idi bu müraciətlər. Bu müraciətlərlə yurdlarımız yenidən bizim olurdu, bayrağımızın o yurdlar

isə hər gün daha da azğınladığını gören Azərbaycan dövləti bu məsələnin son yolunun hərbi yol olduğunu əsas götürərək, ermənilərə yerini göstərməyin vaxtı çatdığını dünyaya nümayiş etdirdi. 2020-ci ilin 27 sentyabrı İkinci Vətən müharibəsinin başladığı tarix oldu.

Cəmi 44 gün davam etdi bu müharibə. 30 ilin ələm-qəmini, dərd-sərinə, ağrı-acısını, utancını 44 günün saatları, dəqiqələri silə-silə irəliləyirdi. Düzdür, müharibə heç də asan iş deyil. Çetindən çetindir, həm maddi, həm mənəvi ağırlığı ilə. Bəlkə də Qarabağ uğrunda birinci müharibədən də çox acısı olacaqdı. Lakin xalq bu acıları artıq gözə almırdı. Çünki torpağını istəyirdi. Alnındakı qara ləkəni övladının qanı ilə silməli olsa da, bu ləkənin silinməyi vacib idi. Ona görə ki, azərbaycanlılar əsrlərin o üzündən bəri heç vaxt alını ləkəli yaşamamışdı. Torpaq-namus məsələsi onların ən həssas duyğusu olub. Bu duyğularla oynamaq fikrində olanlar isə tarixin bütün dövrlərində ağır ceza alıblar.

Elə bütün bunlara görə də xalq bir nəfər kimi Ali Baş Komandanın çağırışına səs verdi, Onun ətrafında birləşdi. Həmrəylik nümayiş etdirdi. Könüllü şəkildə cəbhəyə yollanmaq istəyənlərin, bunun üçün səfərbərlik

rın ən yüksək zirvələrində dalğalanmasını görürdük. Bu müraciətlərdə xalqın sevinc göz yaşlarını görürdük. Yurd, doğma torpaq sevgisini görürdük.

Beləliklə, 44 gün başa çatdı, noyabr ayının 10-da Ali Baş Komandanımızın sərkərdəliyi ilə milli ordumuzun qətiyyəti qarşısında düşmən ağ bayraq qaldıraraq təslim olduğunu elan etdi. Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasında imzalanan üçtərəfli Bəyannamə ilə ermənilərin qarşısına öhdəliklər qoyuldu. Onlar bu öhdəliklərin yerinə yetiriləcəyinə söz verərək müharibənin dayandırılması üçün yalvardılar.

Azərbaycan isə 30 ilin qisasını 44 gündə düşməndən zərər-zərər aldı. Sonda isə Böyük Zəfər qazandı. Qarabağ 30 il sonra 44 gün içərisində yenidən anası Azərbaycana qovuşdu. Və Zəfərdən dərhal sonra da düşmən tərəfindən daşı daş üstündə qalmayan həmin torpaqlarda bərpa işlərinə başlandı ki, bir qərinəyə yaxın yurddan didərgin salınmış soydaşlarımız qısa zamanda əzəli torpaqlarına, evlərinə qayıda bilsinlər.

3 il 23 saatda

Bəli, Zəfər qazandıq. 10 noyabr Bəyannaməsi ilə müharibə bitdi. Bu gün ara-

“DƏMİR YUMRUĞ”un gücü ilə tarixi dəyişən 44 gün

İLHAM ƏLİYEV: "Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini apardı, bizdən əvvəl heç kim müharibəni bu cür aparmayıb"

Bəli, tarix də deyir, xalqımızın folkloru da deyir ki, gün var min aya dəyər. Elə başlanğıcı sentyabrın 27-si olan Zəfər günü belə günlərdən biri kimi tarixləşdi və sentyabrın 27-si tarixə düşdü kimi, elə həmin ilin 8 noyabrı da tarixi gün kimi tarixə düşdü - biri Vətən müharibəsinin başladığı gündü, biri də Zəfər günü .

Bəli, Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini apardı. Və 44 gün davam edən XXI əsrin müharibəsi bizim "dəmir yumruq" kimi birliyimizi, gücümüzü, mümkünsüzü mümkün edən Güclü ordumuzun rəşadətini, qəhrəmanlığını göstərdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin söylədiyi kimi: "Azərbaycan XXI əsrin müharibəsini apardı. Bizdən əvvəl heç kim müharibəni bu cür aparmayıb. Təkcə dronlar deyildi, çox dəqiq kəşfiyyat var idi. Türkiyə və İsraildən olan dronlar integrasiya olunmuşdu. Bizdə olan İsrail dronları kəşfiyyat dronları və kamikadze dronları idi, Türkiyə dronları kəşfiyyat dronları və qırıcı dronlar idi. Bunları bir hərbi əməliyyatda birleşdirmək asan deyildi".

QIRX DÖRD GÜNLÜK MÜHARİBƏNİN HƏR BİR GÜNÜ QƏHRƏMANLIQ DASTANIDIR

Cəmi 44 gün bəs etdi ki, Azərbaycan tarixinin son yüzilliklərdəki axını tərsinə çevrilsin və Güney Qafqaz regionunda yeni realıq bərqərar olsun və bu 44 gün müddətində terrorçu Ermənistanın "status-kvo"nu ürayində qalsın. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciətində də dəfələrlə bildirdi ki, "status-kvo" artıq yoxdur. "Status-kvo" deyilən məsələ yoxdur. Qurtardı getdi. "Status-kvo" belə olmalıdı, elə olmalıdır. Mən dəyişdirdim status-kvonu. Bax, orada, döyüş meydanında. "Status-kvo" yoxdur. Təmas xətti – yoxdur təmas xətti, yarmışıq onu. 30 ildir qururdular bu təmas xəttini. Özü də bu bölgənin relyefi belədir ki, o, təbii istehkamdır. Biz aşağıdan yuxarı gedirik. Özü də orada beton istehkamlar qurulub – 30 il ərzində! Yarib keçmişik! Azərbaycan əsgərinin qabağında heç kim heç nə deyə bilməz. Biz bu gün o təmas xəttini darmadağın etdik. Deyirlər, yeni təmas xətti olacaq. Olmayacaq". Bəli, "Dəmir yumruq" birliyi ilə haqq və ədaləti bərpa etmiş Azərbaycan xalqının birlik, güc rəmzi ilə böyük qələbə, zəfər tarixini yazdı. Azərbaycan dövlətinin qüdrəti, Müzəffər Ali

Baş Komandanın "Dəmir yumruq"unun ətrafında birləşməsi ilə bütün dünyaya gücünü göstərdi. Ermənistan bu illər ərzində BMT Təhlükəsizlik Şurasının Azərbaycanın işğal altında olan bütün ərazilərindən işğalçı qüvvələrin dərhal, tamamilə və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən qətnamələrinə etinasızlıq göstərməsinə baxmayaraq, Azərbaycan bütün dünyaya göstərdi və sübut etdi ki, o özünün işğal altında olan torpaqlarını müstəqil şəkildə, öz gücü ilə, öz qüdrəti ilə azad etməyə qadirdir və bunu etdi! Noyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin videokonfrans formatında keçirilən görüşdə birgə Bəyanat imzalandı. Bu bəyanatla işğal altında olan torpaqlarımız, o cümlədən Kəlbəcər, Ağdam və Laçının bir güllə belə atmadan qaytarılması, erməni silahlı qüvvələrinin torpaqlarımızdan çıxarılması, bütün daxili məcburi köçkün və qaçqınlarımızın öz ata-baba yurdlarına, Dağlıq Qarabağa və onun ətraf ərazilərinə qayıtması və Naxçıvan Muxtar Respublikasına quru sahəsi ilə birbaşa yolun açılması böyük tarixi hadisədir. Bu "Dəmir yumruq"un və Azərbaycan Ordusunun gücü sayəsində baş verdi. 1 milyondan çox soydaşlarımızın torpaq, yurd həsrətinə son qoyuldu.

Bir sözlə, sentyabrın 27-dən noyabrın 10-dək davam edən Vətən müharibəsi şanlı Azərbaycan Ordusunun Tarixi Zəfəri ilə başa çatdı və 30 ilə yaxın 44 gün davam edən İkinci Vətən Müharibəsi işğala həmişəlik son qoydu. "Qırx dörd günün hər bir günü qəhrəmanlıq dastanıdır, hər bir günü bizim üçün əzizdir, doğmadır. Çünki hər gün biz irəliləyirdik, hər gün. Bir gün də geri addım atmamışıq. Düşmənin müharibəsinin son mərhələsində panikaya, isterikaya qapılaraq öz məğlubiyyətini artıq dərk etməyə başlamışdı. Bir daha gördü ki, Azərbaycan qarşısında onlar duruş gətirə bilməyəcəklər", - deyən dövlət başçısı bildirdi ki, cəmi 44 gün bəs etdi ki, Azərbaycan tarixinin son yüzilliklərdəki axını tərsinə çevrilsin və Cənubi Qafqaz regionunda yeni realıq bərqərar oldu. Bu 44 gün müddətində terrorçu Ermənistan Respublikasının "status-kvo"su artıq Azərbaycan ordusunun zəfərləri sayəsində ləğv edildi.

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciətində də bildirdi: "Status-kvo" deyilən məsələ yoxdur. Qurtardı getdi. "Status-kvo" belə olmalıdı, elə olmalıdır. Mən dəyişdirdim status-kvonu. Bax, orda, döyüş meydanında. "Status-kvo" yoxdur. Təmas xətti – yoxdur təmas xətti, yarmışıq onu. 30 ildir qururdular bu təmas xəttini. Özü də bu bölgənin relyefi

Məndən şəhid qoxusu gəlir...

Şəhid olacağı Aqşinin ürəyinə dammışdı. Hələ həqiqi hərbi xidmətə başlamasının ilk günlərində "məndən şəhid qoxusu gəlir" deyirmiş. Hər şey ona müharibə başlamışdan öncə agah olmuşdu...

SiA-nın əldə etdiyi məlumata görə, bunu müsahibəsində Vətən müharibəsi şəhidi Aqşin Novruzovun anası Elnarə Novruzova deyib. E.Novruzova fikirlərinə belə davam edib: "Aqşin vətənpərvər, təmizqəlblı, dövlətinə sadıq olan övlad idi. Heç vaxt torpaqlarımızın işğalda qalmasını qəbul eləməirdi. Vətən müharibəsi başlamışdan iki ay əvvəl həqiqi hərbi xidmətə yollanmışdı. Daşkəsəndə xidmət edirdi. Arada zarafatla deyirdi ki, "Aqşin Novruzovu gözləyirdilər o gəlsin, sonra döyüş başlasın, torpaqları geri qaytararaq. Mən torpaqlarımızı almağa gəlmişəm".

Aqşin müharibənin ilk günlərindən döyüş meydanına atılıb və Kəlbəcər istiqamətində döyüşlərdə iştirak edib. Oktyabrın 1-də yaralanıb hospitala təxliyə olunsun da

belədir ki, o, təbii istehkamdır. Biz aşağıdan yuxarı gedirik. Özü də orada beton istehkamlar qurulub – 30 il ərzində! Yarib keçmişik! Azərbaycan əsgərinin qabağında heç kim, heç nə deyə bilməz. Biz bu gün o təmas xəttini darmadağın etdik. Deyirlər, yeni təmas xətti olacaq. Olmayacaq".

"BİZİM QƏLƏBƏMİZİN RƏMZİ OLAN YUMRUQ TƏKCƏ GÜC RƏMZİ DEYİL, BU, BİRLİK RƏMZİDİR"

Dövlət başçısı işğaldan azad olunmuş torpaqlara səfərləri zamanı çıxışlarında bildirib ki, biz birləşdik və istədiyimizə nail olduq, tarixi ədaləti bərpa etdik: "Biz hərbiçilərimizlə haqlı olaraq fəxr edirik və fəxr edəcəyik. Onlar əsl qəhrəmandırlar. Biz bütün xalqımızla fəxr edirik. Çünki bu 44 gün ərzində göstərilən həmrəylik, göstərilən birlik bütün dünyaya Azərbaycan xalqını çox ləyaqətli və böyük xalq kimi təqdim etdi. Bizim Qələbəmizin rəmzi olan yumruq təkcə güc rəmzi deyil, bu, birlik rəmsidir".

Dövlət başçısı, həmçinin çıxışlarında işğalçı Ermənistanla öz mesajlarını da səsləndirərək bir daha bildirib ki, otuz il ərzində uydurulan mifologiyadan əsər-əlamət yoxdur: "Bəs, haradadır bunların müzəffər ordusu? Haradadır yenilməz erməni əsgəri? Bizə qarşı otuz il ərzində çirkin təbliğat aparın, Azərbaycan xalqının ləyaqətini alçaqlığa salan artıq öz payını aldı, öz dərslərini aldı".

Bəli, Ermənistan ordusunun olmadığını və xırda bir səviyyədə olanlarının da ordumuz tərəfindən məhv edildiyini bildirmişdir: "Onların otuz il ərzində yığdıqları bütün texnikanı darmadağın etmişik. Onun bir hissəsi Hərbi Qənimətlər Parkında nümayiş etdirilir. Canlı qüvvəsini məhv etmişik. Bunu Azərbaycan xalqı edib və öz üstünlüyünü göstərmiş".

Bir sözlə, bütün bu uğurlar, məhz ölkə Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev cənablarının qətiyyətli addımı, mövqeyi və nəhayət, yürütdüyü "Dəmir yumruq" siyasəti dayanır. Prezidentimizin çıxışlarında, müsahibələrində, xalqa müraciətlərində dedi ki: "Bu yumruq elə-belə yumruq deyil, bu, dəmir yumruqdur. Bu dəmir yumruqla düşmənin başını əzirik və əzəcəyik! Eyni zamanda, bu yumruq birliyimizin rəmsidir. Bax, bu gün

oktyabrın 12-də yenidən döyüş meydanına qayıdıb. Bir gün sonra isə Kəlbəcər istiqamətində aparılan hərbi əməliyyatların birində şəhadətə yüksəlib. Biz onun yaralandığını, yenidən döyüş meydanlarına qayıdığını sonradan bilmişik. Demirdi ki, narahat olarıq. Döyüş yoldaşları onun necə qorxmaz, cəsur biri olduğundan ağız dolusu danışır. O, müharibənin od-alovunu, qorxusunu, həyəcanını bizə yansıtmamağa çalışırdı. Məni də şəhid olacağı xəbəre hazırlayırdı. Həmişə deyirdi ki, "mənsiz darıxma, mənsizliyə öyrəş. Mən həmişə sənin yanında qalmaqacağam". Ağır da, çətin də olsa, Aqşinin yoxluğuna dözməyə çalışıram. Aqşinə qovuşana kimi ona layiq olmağa çalışacağam".

Qeyd edək ki, Vətən müharibəsi şəhidi Aqşin Novruzov "Kəlbəcərin azad olunmasına görə", "Vətən uğrunda", "Hərbi xidmətlərə görə" medalları ilə təltif olunub.

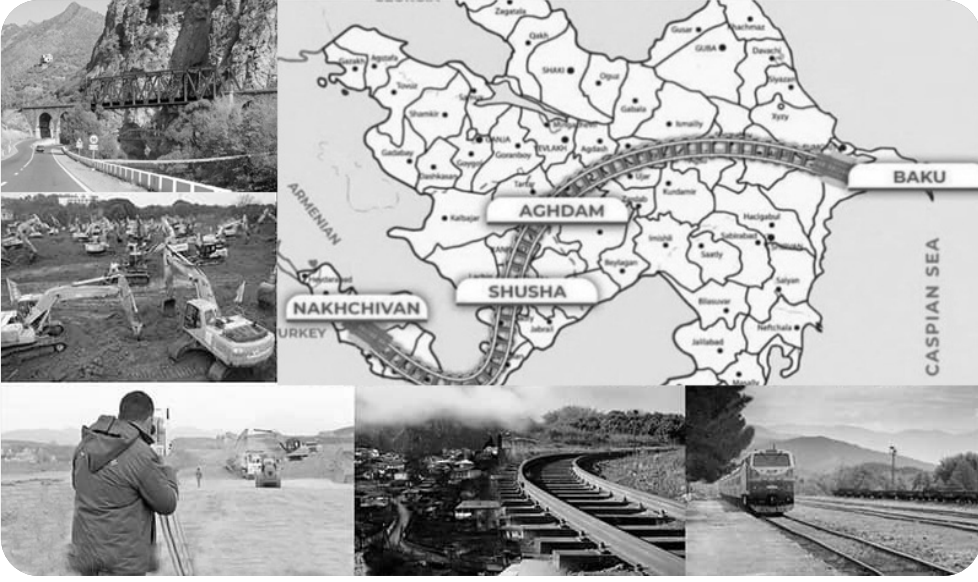
Azərbaycan xalqı bu yumruq kimi birləşib! Həmişə belə olacaq! Bu birlik əbədi olacaq! Bu birlik bizə gələcəkdə də bütün vəzifələri icra etmək üçün imkan yaradacaq".

"QARABAĞDA CƏNNƏT YARADACAĞIQ" - VERİLƏN BÜTÜN SÖZLƏR, VƏDLƏR YERİNƏ YETİRİLMƏKDƏDİR

Artıq qələbəmizin üç ili ərəfəsindəyik. Bu üç il ərzində işğaldan azad olunmuş torpaqlar quruculuq meydanına çevrilib. Prezident İlham Əliyev bu günə qədər verdiyi bütün sözləri, vədləri yerinə yetirib. Necə ki, "Qarabağ Azərbaycandır və nida işarəsi", - deyən dövlətimizin başçısı sözlərinə sadıq qalaraq Ermənistanın faşizm siyasətini məhv etdi, Qarabağı işğaldan azad etdi, hazırda da "Qarabağda cənnət yaradacağıq" vədini addım-addım yerinə yetirməkdədir. Bu gün artıq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti azad nəfəs alan torpaqlarımıza hər səfəri zamanı Qarabağın cənnətə çevrilməsi üçün tapşırıqlarını verir, işlərə nəzarət edir, yeni layihələrin həyata keçirilməsi yollarını arayıb-axtarır və bu sahədə əməli tədbirlər görür. Azərbaycan xalqı da öz Prezidentinə inanır və güvenir və əminidir ki, qısa zaman çərçivəsində işğaldan azad olunmuş ərazilər bərpa ediləcək. Artıq Böyük Qayıdış başlayıb.

Hazırda işğaldan azad olunan ərazilərdə görülen önəmli və fundamental işlər Azərbaycanın bu istiqamətdəki qüdrətini bir daha göstərir. Belə ki, Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunmuş torpaqlara davamlı səfərləri və ən əsası, bu səfərlər zamanı həmin ərazilərdə aparılan quruculuq işləri çərçivəsində inşa edilən yeni strateji obyekt və müəssisələrin təməlinin dövlətimizin başçısı tərəfindən qoyulması həm siyasi, həm iqtisadi, həm mənəvi cəhətdən müstəsna əhəmiyyət kəsb etməklə yanaşı, dünyaya bir mesajdır. Bəli, budur, Ali Baş Komandanımızın diplomatik siyasətinin nəticəsi! Budur Güclü Ordumuzun gücü, budur mübariz, igid əsgərlərimizin rəşadəti! Bu nailiyyət və qələbələr həm də Xalq-Ordu Birliyinin, orduya olan inamın Qələbəsidir! Çünki Ali Baş Komandanın apardığı diplomatik siyasəti düzgün siyasətdir, uğurlu siyasəti haqq işidir! Çünki Qarabağ Azərbaycandır! Qarabağ cənnət məkanıdır!

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Hədəfimiz Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpaasıdır!

BÖYÜK QAYIDIŞIN TƏNTƏNƏSİ

Qısa bir zamanda reallaşan infrastruktur layihələr, abadlıq və quruculuq işləri Azərbaycanın iqtisadi gücünü bir daha ortaya qoymuş oldu. Müharibədən çıxmış bir dövlət qısa zamanda Böyük Qayıdışın təntənəsini yaşadı. Ağal kəndinə əhalinin köçürülməsi Böyük Qayıdışın ilk sorağı oldu. Bu gün Füzulidə, Laçında və digər ərazilərimizdə görülən işlər Böyük Qayıdışımızı daha da yaxınlaşdırır. Qısa bir zamanda abadlıq-quruculuq işlərinə başlandı. Cənab Prezidentin bildirdiyi kimi, biz azad edilmiş bütün torpaqları bərpa edəcəyik və Zəngilan rayonu bu sahədə birinci rayondur ki, artıq keçmiş məcburi köçkünlər yaxın gələcəkdə oraya qayıdacaqlar. Belə də oldu. Yenidən qurulan Ağal kəndi müasir tələblərə uyğun olaraq qurularaq, doğma sakinlərini öz qoyununa aldı.

Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə böyük abadlıq, quruculuq işləri davam etdirilir. Tikilən yeni evlər, ictimai binalar, sosial obyektlər əzəli sakinləri qoyununa alır.

QARABAĞ REGIONUNA 2026-CI İLƏ QƏDƏR 140 MİN İNSAN DÖNƏCƏK

Vətən müharibəsində qazandığımız Zəfərdən üç ilə yaxın bir zaman ötməsinə baxmayaraq, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə abadlıq və quruculuq işləri uğurla və davamlı şəkildə həyata keçirilir. Keçmiş məcburi köçkünlər öz əzəli torpaqlarına, doğma diyarlarına qayıdılar. Ağal, Talış kəndlərinə, daha sonra Laçın və Füzuliyə qayıdış. Laçının Zabux kəndi də bu sevinci yaşadı. İlk mərhələdə 88 nəfərdən ibarət 20 ailə Zabuxa köç etdi. Ümumi sahəsi 81 hektar olan Zabux kəndinə 245 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Kənddə 50 yerlik uşaq bağçası, inzibati bina, tibb məntəqəsi inşa edilib. Qarabağ və Şərqi Zəngəzur kimi, Laçında da nəhəng bərpa və yenidənqurma işlərinə başlanılıb. Baş plana əsasən, şəhərdə ümumilikdə 700 bina bərpa edilir. Onlardan 620-si fərdi ev, 9-u çoxmənzilli yaşayış binasıdır. Eyni zamanda, 71 inzibati bina yenidən qurulur.

Təkcə Qarabağ regionuna 2026-cı ilə qədər 140 min insanın dönməsi nəzərdə tutulur. Bildiyimiz kimi, Ağdamda Xıdırlı kəndinin dövlət başçısı tərəfindən ötən il təməli qoyulmuşdur. Ağdam şəhərinin mərkəzindən 3 kilometr məsafədə yerləşən Xıdırlı kəndində 5990 nəfərin (1500 ailə) məskunlaşması planlaşdırılıb. Layihələndirilən ümumi ərazi 418 hektardır. Burada məskunlaşacaq əhalinin yaşayış yükünü nəzərə alaraq, məhəllələrin salınmasının birinci mərhələsi üçün 160 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Birinci mərhələdə kəndə 2951 nəfərin köçürülməsi üçün 719 fərdi evin tikilməsi planlaşdırılır. Kənddə əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi üçün də hər cür şərait yaradılacaqdır.

Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimiz abadlıq-quruculuq meydanına çevrilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin işğaldan azad olunan ərazilərimizə hər bir səfəri və görülən işlərlə tanışlıq bu ərazilərin tezliklə abadlaşmasından xəbər verir.

Zümrüd BAYRAMOVA

“Biz bütün Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru yenidən qururuq, görün, nə qədər böyük işlər görürük, cəmi iki il ərzində. O bölgədə bəlkə də 30 il ərzində heç 1 faiz də iş görülməyib - elektrik stansiyaları, körpülər, tunellər, su anbarları, yaşayış binaları, kəndlər, şəhərlər qurulur. Cəmi iki il ərzində. Heç bir yardım almadan, özümüz.

İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatanda mən demişdim, biz Qarabağı və Şərqi Zəngəzuru cənnətə çevirəcəyik və çeviririk, hər gələn insan onu görür. Eyni şəraiti biz Xankəndidə, Ağdərədə, Xocavənddə, kəndlərdə yaradacağıq, Əsgəranda yaradacağıq. Bu, bizim əlimizdədir”. Bu fikirləri sentyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev xalqa müraciətində bildirib.

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Zəfər çalan Azərbaycan bu gün 30 ilə yaxın işğal altında qalmış ərazilərimizdə də abadlıq-quruculuq işlərinə başlayıb, infrastruktur layihələr uğurla icra olunur. Günümüzün reallığı, əsas hədəf Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun bərpası və Böyük Qayıdış strategiyasının reallaşdırılmasıdır. Azad edilən şəhər və kəndlərimizin yenidən qurularaq, öz yurd-yuvalarından didərgin düşən soydaşlarımızın evlərinə qaytarılır.

MÜASİR, GÜCLÜ AZƏRBAYCANI QURAN QALIB LİDER

Son illərdə müstəqil Azərbaycanda güclü dövlət idarəçiliyinin mövcudluğu dövlətimizin tarixində ən uğurlu inkişaf dövrü kimi xarakterizə edilir. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında güclü iqtisadiyyata, dinamik inkişafa, dünya dövlətləri sırasında xüsusi imicə malik olan ölkəmiz dünyanın ən sürətlə inkişaf edən, yeniləşən, müasirləşən, demokratikləşən ölkəsi kimi

müasir dünyanın çağırışlarına cavab olaraq yeni dövrünü yaşayır. Dövlət başçısı tərəfindən həyata keçirilən siyasət Azərbaycanın daha güclü dövlətə çevrilməsinə, xalqın rifahına, firavan yaşayışına və inkişafına hesablanıb. Ölkədə həyata keçirilmiş iqtisadi və hərbi potensialın artırılması, beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi və beynəlxalq müstəvidə mövqelərimizin möhkəmləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü siyasət, dövlət və ordu quruculuğu və 44 gün davam edən Vətən müharibəsində işğalçı Ermənistan üzərində parlaq qələbə işğal altındakı tarixi torpaqlarımızın azad olunmasını təmin etmiş oldu. Əlbəttə ki, ermənilər 30 ilə yaxın işğal altında saxladıkları ərazilərimizi xarabazarlığa çeviriblər. Bu erməni vandallığının bariz nümunəsidir. Bu mənzərəni dünya gördü və erməni kimliyini bütün dünya ictimaiyyətinə çatdırmış olduq. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizdə irimiqyaslı layihələr icra olunur. Dövlət başçısının siyasi iradəsi, qətiyyətli mövqeyi nəticəsində əzəli torpaqlarımız Qarabağ və Şərqi Zəngəzur yenidən qurulur. Böyük Qayıdış Azərbaycanı Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən, müdrik siyasəti nəticəsində daha qüdrətli, güclü dövlətə çevirəcək.

Reintegrasiya: ÇIXIŞ yolu var

Qarabağın erməni sakinlərinin Azərbaycanın hüquqi müstəvisinə reintegrasiyası onların təhlükəsizliyinin təmin olunmasının yeganə yoludur. Bu haqda Qarabağ Erməniləri Hərəkətinin üzvü Karina Eritsyan mediaya açıqlamasında deyib.

erməni silahlı dəstələri silahı yerə qoyur, döyüş mövqelərindən və hərbi postlardan çıxır və tam şəkildə tərkisilahl olunurlar. Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri Azərbaycan ərazilərini tərk edir, qeyri-qanuni erməni silahlı dəstələri buraxılır.

Paralel şəkildə bütün silah-sursat və ağır texnika təhvil verilir. Yuxarıda qeyd olunan proseslərin Rusiya sülhməramlı kontingenti ilə əlaqələndirilmiş şəkildə həyata keçirilməsi təmin edilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının təklif etdiyi kimi, Qarabağın erməni sakinlərinin nüma-

Planlı ailə = sağlam ailə

26 sentyabr Beynəlxalq Kontrasepsiya Günüdür

2007-ci ildən başlayaraq, hər il 26 sentyabr tarixi

Beynəlxalq Kontrasepsiya Günü kimi qeyd olunur. Bu günün məqsədi – hər bir hamiləliyin arzuolunan şəkildə reallaşdırılması, əhali arasında kontrasepsiya barədə məlumatlılığı artırmaqdır. Ailə planlaşdırılmasının ayrılmaz hissələrindən biri də kontraseptiv üsulların seçilməsidir. Kontrasepsiya – hamiləliyin müxtəlif üsullarla qarşısını alır, arzuolunmaz hamiləlikdən qorunmanı təmin edir. Beləliklə, həm ailə arzuolunmaz hamiləlikdən qorunur, həm də qadın üçün abort təhlükəsi yaranmır.

1 ildə 58 min abort!

Ailələrin istənilən sayda uşaq sahibi ola bilmələri üçün təbiiq olunan üsullara "ailə planlaması" deyilir. Xüsusilə qeyd edək ki, ailə planlaşdırılması doğumun qarşısını almaq, sonsuzluq yaratmaq demək deyil. Ailə planlaması bir növ nəzarət altında olan doğuş sayı deməkdir. Bu, o deməkdir ki, siz planlaşdırılmış hamiləlik yaşayırınsız və abort statistikasının yüksəlməsində iştirak etmirsiniz. Azərbaycanda abortla bağlı son statistika ötən ilə aiddir. 2022-ci ildə ölkəmizdə 58 min abort qeydə alınıb. Onlardan 14 min 900-ü mini abort, 500-ü dərman vasitələri ilə aparılan abortlar olub.

Ailə planlaması nəzarətdən kənar hamiləlikdən qoruyur, ana-uşaq ölümlərinin qarşısını alır, qadın sağlamlığını qoruyur, körpələrin sağlam doğulmalarını və yaşamalarını təmin edir, yüksək riskli və arzu olunmayan hamiləliklərin qarşısını alır, daha gənc və ya ahlı yaşda istənməyən hamiləliyi önleyir.

Dünyanın bir çox ölkəsində ailələr ödənişsiz formada ailə planlaması seminarlarına cəlb edilir, subay və ya yeni ailə quran gənclər, övladı olan ailələr belə bu treyninqlərdə iştirak edirlər. Bəzi ölkələrdə doğum evlərində qoruyucu vasitələr də ödənişsiz paylanır, bu doğuşlar arası müddətin tənzimlənməsi üçün vacib hesab edilir. Həkimlər bildirirlər ki, doğuşlar arasında minimum 2 il müddət olmalıdır. Əgər birinci uşaqla ikinci uşağın arasındakı zaman bu qədər olmazsa uşağın və ananın heyatında təhlükə yarana bilər. Bu cür hamiləlikdən doğulan uşaqların azçəkili, fiziki qüsurlu olmaları ehtimalı böyükdür, bəzi hallarda ölüm səbəbləri də məhz bu olur.

Ailəni özün planla

Ailə planlaması bu zamanlarda qadınların köməyinə yarar. İndi tibbdə çeşidli qoruma vasitələrindən istifadə edilir ki, bunlar da prezervativ-örtüklər, qoruyucu dərmanlar, dəraltı implantlar və uşaqlıqdaxili spirallərdir. Etibarlı və zərərsiz vasitə kimi daha çox uşaqlıqdaxili spirallar və dəraltı implantlar məsləhət görülür.

Prezervativlər bizim dilimizdə "örtük" anlamını verir. Örtük-prezervativ kişi toxum hüceyrələrinin (spermələrinin) qadının vaginal zonasına tökülməsinin qarşısını almaq üçün istifadə edilən vasitədir və o ailə planlamasının tətbiqi üçündür. Həkimlər bildirir ki, əgər doğru şəkildə istifadə edilərsə, örtüklər hamiləlikdən qorunmaq üçün 95-98% etibarlı üsuldur.

Digər üsul isə xüsusi gel-kremlər, xüsusi iynələr və hormonal dərmanlardır. Bu vasitələr spermöldürücüdür və 80-85% etibarlıdır. Amma həkimlərin bir çoxu bu üsulun o qədər də yaxşı seçim olmadığını deyirlər. Belə ki, hamiləlikdən qoruyan bu üsul qadın hormonlarında problem və dəyişiklik yarada bilər.

Həkimlər tərəfindən ən etibarlı və zərərsiz hesab edilən üsullardan biri uşaqlıqdaxili spirallərdir. Bu üsulun tətbiqi zamanı uşaqlığın ağzı bağlanır və yumurtalarla spermaların birləşməsinin və hamiləliyin reallaşmasının qarşısı alınır.

Son illər həkimlərin məsləhət gördüyü daha bir qoruyucu vasitə dəraltı implantlardır. Qadının qoluna xüsusi iynə vasitəsi ilə yerləşdirilən implant bədəndə arzuolunmaz hamiləliyin qarşısını alır. İmplant maksimum 3 il müddətinə qoyula bilər, amma, əgər qadın bu müddətdən tez hamilə qalmaq istəyərsə, onu vaxtından əvvəl də çıxartmaq olar, implant çıxarılan kimi bədənin hormonal balansı əvvəlki qaydaya düşür.

Məlumat üçün bildirək ki, Beynəlxalq Ailə Planlaması Federasiyasının 1995-ci ildə qəbul etdiyi "Nəsil artırma və cinsi haqlar" haqqında xüsusi bildirişi var. Həmin bildirişə görə bütün qadınların nəsil artırma zamanı sağlamlığını qorunmaq üçün qoruyucu vasitələrdən istifadə etmə hüququ var. Sözügedən bildirişə görə qadınların ailə planlaması haqqında lazımlı məlumatlarla tanış olması və olunması da zəruridir.

Lalə Mehralı

Qarabağ Azərbaycandır reallığı öz təsdiqini tapıb və bundan sonra hər bir addım yalnız rəsmi Bakının maraqlarını təmin edir

Onun sözlərinə görə, hələ də "müstəqillik" arzusunda olanlar başa düşməlidir ki, vəziyyət əsaslı şəkildə dəyişib. Azərbaycan və Ermənistan sülh sazişi imzalamaq barədə danışıqlar aparır: "Bu kontekstdə Qarabağ ermənilərinin Azərbaycanın hüquqi müstəvisinə reintegrasiyası onların təhlükəsizliyinin təmin olunmasının yeganə yoludur".

Eritsyan görə, Qarabağ erməniləri başa düşməlidir ki, onların taleyi ABŞ, Fransa, Ermənistan və digərlərindən deyil, onların özlərindən asılıdır. Xarici dövlətlər kömək etməyəcək. "Bundansa reintegrasiya və Azərbaycanda birgə yaşayış məsələsində ciddi yanaşma ortaya qoymaq lazımdır", - deyər əlavə edən Qarabağ Erməniləri Hərəkətinin üzvü həmçinin bildirib ki, başqa yol qalmayıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Ordusunun Qarabağda başladığı lokal xarakterli anti-terror tədbirləri separatçıların təslim olması ilə nəticələnib. Qarabağın erməni sakinlərinin nümayəndələrinin Rusiya sülhməramlı kontingenti vasitəsilə müraciətini nəzərə alaraq, tam atəşkəs haqqında razılaşma əldə olunub və 2023-cü il sentyabrın 20-də saat 13:00-da lokal xarakterli antiterror tədbirləri dayandırılıb.

Əldə edilən razılaşmaya əsasən, Azərbaycan Respublikasının Qarabağ bölgəsində yerləşən Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri, qeyri-qanuni

yəndələri ilə 2023-cü il sentyabrın 21-də Yevlaxda görüş keçirilib. Görüş zamanı erməni tərəfi bağça və məktəblərin istilik sistemləri, təcili tibbi yardım, yanğınsöndürmə xidmətlərinin ehtiyacları təmin olunmaqla yanacaqın təchiz edilməsi və humanitar dəstəyin həyata keçirilməsini istəyib.

Bu arada İrəvanda ciddi vətəndaş qarşıdurması yaşanır

Belə ki, "Aysor" erməni saytı İrəvandakı son hadisələrlə bağlı məlumat yayıb. Məlumatda deyilir ki, İrəvanda keçirilən itaətsizlik aksiyasında iştirak edən Ermənistan parlamentinin "Ermənistan" fraksiyasının deputatı Tadevos Avetisyan polis bölməsinə aparılıb. Bildirilib ki, İrəvanda şəhər saatlarından itaətsizlik aksiyası davam edir.

Məlumatla görə, şəhərin əsas küçə və prospektlərinə giriş-çixış məhdudlaşdırılıb və ya bağlanıb. "Respublika" meydanına daha çox polis qüvvələri cəmləşdirilib. Qeyd edək ki, aksiya iştirakçıları Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və kabinetinin istefasını tələb edir.

Hadisələr bir-birini tez əvəzləyir və əsas fakt budur ki, Qarabağ Azərbaycandır reallığı öz təsdiqini tapıb və bundan sonra hər bir addım yalnız rəsmi Bakının maraqlarını təmin edir.

Afət Tahirqızı

Yol terroru: günah həmişə “Prius”dadır?

Azərbaycanda 2023-cü ilin yanvar-iyun aylarında avtomobil yollarında 780 və ya 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 4,5 faiz az yol-nəqliyyat hadisəsi baş verib. Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında deyilir. Qeyd olunur ki, bu hadisələr nəticəsində zərərçəkən şəxslərin sayı 4,8 faiz azalaraq 1056 nəfər olub. Onlardan 387-si həlak olub, 669-u yaralanıb. Hadisələrin 44,3 faizi gündüz, 39,4 faizi gecə, 16,3 faizi isə toran vaxtı baş verib. Bu hadisələrin 29,2 faizi həftənin şənbə və bazar günlərinə təsadüf edib.

Parklanma ilə bağlı hansı problemlər var?

“C”ari ilin 7 avqust tarixində qəbul edilmiş qərar nəticəsində parklanma ilə bağlı yeni qaydalar tətbiq olundu. Bu qərarla parklanma ödənişləri onlayn şəkildə mobil tətbiq vasitə ilə tez və rahat həyat keçirilməyə başlandı”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında nəqliyyat eksperti Aslan Əsədov deyib. Ekspert sözlərinə davam edərək bildirib ki, təbii ki, bu yenilik tətbiq olunduqda proqram təminatında bir sıra boşluqlar var idi: “Hətta sosial şəbəkələrdə insanlar tərəfindən bu məsələ ilə bağlı müəyyən fikir ayrılıqları yaranmışdı. Doğrudur, mobil tətbiqlərin daha əlçatan olması, dayanacaqdan istifadə qaydalarının təkmilləşdirilməsi və s. işlər görülmüşdür. Lakin bəzi problemlər öz aktuallığını hələ də saxlayır. Bunlardan biri sarı jiletillərin olmasıdır.

EKSPERT MÜNASİBƏT BİLDİRDİ

Yeni, bəzi dayanacaqlarda hələ də müəyyən şəxslər parklanma üçün ödəniş tələb edirlər. Bu və digər formatda narahatlıqlar, prinsipial mövqelər qalmaqda davam edir. Qısa bir zaman kəsiyində bu çatışmazlıqlar öz həllini tapmalıdır”.

Ləman Sərraf

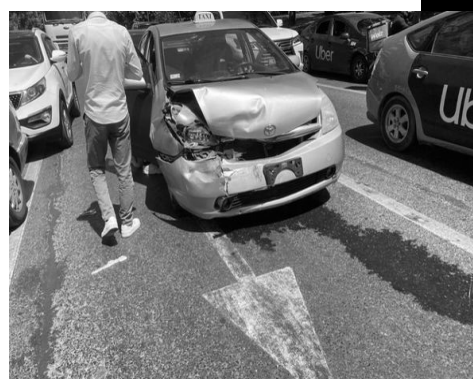
Qəzaların istisnasız səbəbləri – taksi sürücüləri

Yəqin siz də fərqindəsiniz, baş verən qəzaların böyük əksəriyyətində tərəflərdən biri şəhərimizdə taksi kimi məşhurlaşan “Toyota Prius” avtomobilləridir. Bir müddət əvvəl Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi bu taksilərin iştirakı ilə baş verən qəzalar haqqında açıqlama da vermişdi. İdarənin baş inspektoru, polis kapitanı Toğrul Nəsirli bildirirdi ki, baş verən qəzalarda günah sürücülərdə olur: “Təəssüflər olsun ki, qeyri-peşəkar sürücülərin qaydaları pozması nəticəsində qəzalar baş verir. Eyni zamanda, taksi şirkətləri bu modeldən geniş istifadə edir. Yol polis dəfələrlə sənədsiz, spirtli içki və narkotik vasitələrin təsiri altında avtomobil idarə edən sürücüləri aşkar edib. Nəticədə qəzalar qaçılmaz olur. “Toyota Prius” idarə edən kifayət qədər təcrübəli sürücülər var. Lakin araşdırmalar onu deməyə əsas verir ki, daha çox peşəkar olmayan şəxslər bu avtomobillərin sürücüsü arxasına əyləşir.”

Taksi şirkətlərinin üstünlük verdiyi “Toyota Prius” markası cəmiyyətdə həm etibarsız, həm də ucuz avtomobil kimi assosiasiya yaradıb. Onun qəzaya meyilli olması, qəza zamanı maksimum zədə görməsi kimi fikirlər formalaşıb. Vəziyyət o həddə çatıb ki “Prius”un iştirakı olmadan baş verən yol qəzalarında belə rixşəndlə “günah Priusdadır” deyilir.

Əslində, “Prius” modeli həm komfort, həm ekonom, həm də dizayn baxımından əlverişlidir, çox avtomobilin ehtiyat hissələri də həm sərfəli, həm də əlçatandır. “Prius” “Toyota” markasının istehsalıdır, dünyanın ilk seriyalı istehsal olunan hibrid avtomobilidir. “Prius” 2005-ci ildə Avropada “ilin avtomobili” seçilib. Ölçüsü, təchizatı və qiymətinə müvafiq orta sinif avtomobil qəbul edilir. Gələcəyin motor texnologiyası olaraq görülən hibrid sistemində benzin və ya dizelli bir motor ilə elektrik motoru eyni zamanda çalışır.

Yeni istifadəyə verilən avtomobildə heç bir problem aşkarlanmır, sadəcə, sürücülər

texniki baxışı, avtomobil müayinələrini zamanında etdirmədiyi üçün qəzalar çox baş verir. Həmçinin taksi şirkətlərinin icarəyə verdiyi avtomobillərə o qədər də “can yandırılmadı”ı” sirr deyil. Nəzərə alsaq ki, taksi şirkətlərinin sürücülərinin əksəriyyəti gənclər və təcrübəsi olmayanlardır, o zaman qəzaların çoxluğunun səbəbini anlamış olarıq.

Xəbərdarlıq və etinasızlıq

Önümüzdəki, sağ və ya solumuzdakı avtomobillərin şüşələrinə bərkidilmiş xüsusi nişanlar diqqətimizi çəkir bəzən. Bəzən

işıqforda dayananda, dayanacaqda avtobus gözləyəndə də müşahidə edirik. Fərqli xəbərdarlıq işarələridir, bəzisi avtomobildə körpə olduğunu, bəzisi təcrübəsiz sürücü olduğunu, bəzisi isə sürücünün eşitmə probleminin olduğunu bildirir.

Avtomobildə körpə olduğunu bildiren xəbərdarlıq işarəsi, habelə təcrübəsiz sürücü və eşitmə problemi olan sürücünün olması barədə bildirişlər yoldan istifadə edən digər nəqliyyat idarəçilərinə xəbərdar etmək və daha ehtiyatlı davranmalarını xahiş etmək üçündür. Təbiidir, sürücü nə qədər peşəkar olursa olsun yolda ona mənəe yaradılsa,

qeyri-peşəkar sürücülər tərəfindən hərəkəti məhdudlaşdırılarsa təcrübəsiz sürücünün də, avtomobildəki körpənin həyatı da təhlükə altında olar.

Uşaqların fərdi avtomobillərdə təhlükəsizliyini təmin etmək üçün xüsusi oturmaqlar mövcuddur, qəza anlarında bu oturmaqlar can qurtarır. Azərbaycanda yalnız fərdi maşınlarda quraşdırılan uşaq oturmağı bir çox Avropa ölkəsində taksilərdə və şəhərlərarası avtobuslarda da quraşdırılır. Almaniya isə yeni doğum etmiş ananın öz uşağını xəstəxanadan çıxarması üçün avtomobilində uşaq oturmağının olmasını təsdiq edən sənəd gətirməlidir. Qonşu Türkiyədə 2010-cu ildən fərdi avtomobillərdə uşaq oturmaqlarından istifadə edilməsi məcburidir, əks təqdirdə sürücü cərimələnir. 2010-cu ilə qədər bu ölkədə çox az sayda satılan uşaq oturmaqları indi ən çox tələbat olan uşaq eşyaları siyahısındadır.

Qeyd edək ki, uşaq oturmaqlarının ən vacib özəlliyi kilid sistemidir. Bu sistem doğru bağlandığı zaman uşaqları qəza anında xəsarət almaqdan maksimum qoruyur. “Yol Hərəkəti Haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 56-cı maddəsinə müvafiq olaraq, 12 yaşınadək uşaqları minik avtomobilinin ön oturacağında xüsusi qurğu olmadan daşımaq qadağandır. Bu qayda pozuntusuna görə İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 151.2 maddəsinə müvafiq olaraq, 60 manat cərimə nəzərdə tutulur və 3 balla qiymətləndirilir. Arxa oturacaqda uşaq oturmağı tələbi yoxdur, lakin kəmərlərdən istifadə

Məlumat üçün bildirik ki, “Yol hərəkəti haqda qanunun 56-cı maddəsinin 9-cu bəndinə görə yalnız ön oturacaqda 12 yaşadək uşaqlar daşınarkən xüsusi oturmaqdan istifadə edilməlidir. Arxa oturacaqlarda uşaqların daşınması üçün “avto-kreslo” tələb olunmur. Həmçinin, arxa oturacaqda daşınan uşaqlar üçün kəmər taxmaq da məcburi deyil, lakin təhlükəsizlik üçün kəmərlərin bağlanması məsləhətlidir.

Lalə Mehralı

Əli Kərimli özünü Vardanyandan ağıllı hesab edir

Azərbaycanın Müzəffər Ordusu 44 günlük Vətən Müharibəsində dünya hərbi tarixinə yeni səhifə yazmaqla həm də nümayiş etdirdi ki, dünyanın ən güclü və qüdrətli ordusudur. Bu ordu qarşısına qoyulan istənilən vəzifəni yerinə yetirməyə qadirdir. 2023-cü il sentyabrın 19-da başlayan və cəmi 23 saat 44 dəqiqə çəkən lokal antiterror tədbirlərinin uğurla başa çatması Ordumuzun peşəkarlığının növbəti nümayişi idi. Artıq separatizm ləğv edilib, silahlı birləşmələr tərkiləşdirilib.

Ərazilərdə Azərbaycanın üçrəngli bayrağı dalğalanmaqdadır. Erməni sakinləri rahat şəkildə yaşayışlarını davam etdirirlər. Elələri də var ki, ərazi-ni tərk edib Ermənistanı gedirlər. Azərbaycan Respublikasının rəsmi qurumları açıq mətnlə qeyd ediblər ki, "Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindəki erməni sakinlərə reintegrasiya təklif olunub, buna razı və ya hazır olmayanlar könüllü şəkildə ərazini tərk edir, buna tam şərait yaradılır, heç bir zorakılıq halı yoxdur". Digər tərəfdən qalıb Qarabağda yaşayan ermənilərə hər cür yardımlar göstərilir. İlk mərhələdə onlar qida, yanacaq və digər zəruri məhsullarla təmin olunurlar. Eyni zamanda, Xankəndinin və ətraf ərazilərin elektrik enerjisi ilə təmin olunması istiqamətində əhəmiyyətli işlər görülüb. Artıq sentyabrın 24-dən Xankəndi şəhəri "Azərişiq" tərəfindən enerji ilə təmin olunub. Bütün görülən yardımlar təbii görünməli və qəbul ediləməlidir. Çünki Azərbaycan qalib və güclü dövlətdir, ehtiyacı olan vətəndaşlarını etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, zəruri yardımlarla təmin edir. Azərbaycan məhz qalib dövlətə yaraşan şəkildə nümunəvi, ləyaqətli davranış nümayiş etdirir. Acı ağrı hissi ilə qeyd olunmalıdır ki, lokal antiterror tədbirləri zamanı şəhidlərimiz və yaralılarımız oldu. Onlar dünyanın lokal xarakterli antiterror tədbirləri tarixində qızıl həflərlə öz adlarını yazıblar. Bütün xalq Azərbaycanın qəhrəman övladları ilə fəxr edir! İllər, qərinələr keçsə də, xalq öz qəhrəman oğullarının şücaətini unutmayacaq. Daim onlar yad ediləcək, adları əbədiləşdiriləcək, haqlarında hekayələr yazılacaq, dastanlar qoşulacaq, mahnılar bəstələ-nəcək, şeirlər yazılacaq. Onlar hər bir azərbaycanlının and yeri, qürur mənbəyi olacaq.

Sapı özümüzə olan baltalar erməni təəssübkeşliyi rolunda çıxış edirlər

Parlaq hərbi və siyasi qələbə onu bir daha göstərir ki, ölkəmiz istədiyinə nail olur, məqsəd və hədəflərini reallığa çevirir. Təəssüflər olsun ki, böyük qələbəmizə acılıq qatmağa çalışanlar var. Xüsusilə də, sapı özümüzə olan baltalar erməni təəssübkeşliyi rolunda çıxış edir, qaraniyyətli statuslar yazır, videolar paylaşırlar. AXCP sədri Əli Kərimli sanki Vardanyanın əmisi oğludur, ya da Kristofer Smitlə eyni tikəni bölüşüblər. Bütün günü sosial şəbəkələrdə vurnuxan Ə.Kərimli və trol dəstəsi cəmiyyətdə ruh düşkünlüyü yaratmağa, insanları çaşdırmağa, qələbimi-

zə kölgə salmağa hesablanan fikirlər paylaşırlar. Ə.Kərimli dolayısı ilə Xankəndidə qalacaq ermənilərin hüquq və azadlıqları ilə bağlı problemlərinin olacağına dair tənqidçi fikirlər söyləyir: "BMT Təhlükəsizlik Şurasındakı müzakirələrdən Azərbaycan hakimiyyəti özü üçün dərslər çıxarmalıdır. Baxmayaraq ki, Qarabağdakı son hərbi əməliyyat zamanı Azərbaycan ordusu mülki əhalini və mülki infrastrukturunu, hətta qə-

tən də, hədəf almamışdı, ancaq Təhlükəsizlik Şurasında təmsil olunan dövlətlərin mütləq əksəriyyəti Qarabağda insan hüquqları və humanitar vəziyyətlə bağlı narahatlıq ifadə edirdi". Ə.Kərimli bir qədər də dərinə gedərək, sayıqlama xarakterli fikirlərini genişləndirir: "Məhz hakimiyyətin bu repressiv imicinə görə erməni təbliğatı Qarabağdakı erməni əhalinin hüquq və təhlükəsizliyi ilə bağlı dünyaya müraciət edəndə, hətta Azərbaycanla dostluq və strateji tərəfdaşlıq münasibəti olan dövlətlərdə belə narahatlıq yaranır. Bu narahatlığı aradan qaldırmaq üçün Qarabağın erməni əhalisinə humanitar yardım göndərmək doğrudur, əlbəttə, ancaq kifayət deyil. Hakimiyyət tək Qarabağda yox, bütövlükdə Azərbaycanda insan hüquqlarına zəmanət verməlidir. Həm də sözdə yox, əməldə. Siyasi məbuslar dərhal azad edilməlidir. Sərbəst toplaşmaq, birləşmək, ifadə azadlığı da daxil olmaqla Azərbaycan vətəndaşlarının bütün konstitusional hüquq və azadlıqlarına təminat verilməlidir. Yalnız o halda dünyanı inandırmaq mümkün olacaq ki, Qarabağda yaşayan dinc erməni əhalinin də Azərbaycan vətəndaşları olaraq hüquq və azadlıqları təmin olunacaq".

Göründüyü kimi tənqidçi mövqeyini açıq şəkildə ifadə edən Ə.Kərimli bununla erməni separatçıların qida ləzzətləri qazandıqdan bəhrələndiyini göstərir. Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqları ilə bağlı heç bir problem yoxdur. Əhali azad və demokratik şəkildə ömür sürür, siyasi partiya seçkiləri istədiyi formada və istədiyi tərzdə fikirlərini ifadə edə bilərlər. Əgər insan hüquqları sahəsində əngəllər olsa idi, Ə.Kərimli və trol dəstəsi sosial şəbəkələrdə Koçaryan, Vardanyan, Sarkisyan və digər "yan"lar kimi Azərbaycan xaqının hey- siyyətinə toxunan fikirlər söyləyə bil-məzdilər. Uzağa getməyək, elə tez-tez maddi və mənəvi yardımlar aldıkları Fransada, İngiltərədə, ABŞ-da, Norveçdə, Almaniyada və digər dövlətlərdə sosial şəbəkələr tam şəkildə dövlətin nəzarəti altındadır. Kimse qanunlara zidd paylaşımlar edərsə, dərhal cərimələnilər, hətta həbs edilənlərdə olur. Azərbaycanda isə bu günə qədər yazdığı statusuna və ya paylaştığı videosuna görə adi xəbərdarlığa belə məruz qalan olmayıb. İstənilən məqamda istənilən partiya, təşkilat mitinq, piket keçirə bilər.

Ermənilərin təəssübkeşliyini çəkən Ə.Kərimliyə xatırlatmaq istədik ki, narahatlığına əsas yoxdur, ermənilər digər azlıqlar kimi Azərbaycanın qanunvericilik aktlarından bəhrələ-nə biləcəklər. Artıq ermənilər etiraf etmə-yə başlayıblar ki, onlar Azərbaycanın bayrağı altında daha rahat və təhlükə-siz yaşaya bilərlər. Vətəndaşlıq almaq üçün müraciət edənlərin sayının kifa-yət qədər çox olması da erməni sakin-lərinin Ə.Kərimlidən fərqli mövqedə olduqlarını göstərir.

Trol dəstəsi tənqidatlarını genişləndirir

Sosial şəbəkələrdə yazı-lanlarla və paylaşım-larla tanış olduqda, öz-özünə düşünürsən ki, bu dağıdıcı müxalifət niyə bu qədər xalqa düş-mən kəsilib? Xalqın bu müxalifətə nə pisi-lyi olub ki, qisas almaq üçün hər cür şər və böhtanlarını səsləndirirlər? Lokal xarakterli antiterror tədbirləri barədə elə açıqlamalar verir, statuslar payla-şır ki, sanki ermənidirlər. Rusiyanın qaranlıq dairələrinin layihəsini icra etmək üçün Xankəndinə gəlib, üzün-qara qalan Ruben Vardanyan Fransanın 24- TV kanalına açıqlamasında deyir: "Azərbaycan bütün Qarabağa nəzarət edir". Ə.Kərimli, Gültəkin Hacıbəyli, Cəmil Həsəni, Fuad Qəhrəmanlı və digərləri isə iddia edirlər ki, hələ suve-renliyimiz bərpa olunmayıb. Bununla sanki R.Vardanyandan ağıllı olduqları-nı göstərməyə çalışırlar. İmkanları olsa idi, R.Vardanyanı qınaya və tənbe-h edərdilər ki, niyə o cür fikirlər söyləyir-sən. Bunu deyə bilməsələr də erməni separatçıların "qəhrəman"laşdırmağa hesablanan ifadələrini dillərinə getirir-lər. Ə.Kərimli deyir: "Bizim ordu Qarabağda hansı güclü ordu ilə qarşı-laşmış ki, bir-cə gündə bu qədər şəhid vermişik? Müdafiə Nazirliyinin özünün paylaştığı videoları da göstərir ki, erməni separatçıların əksər möv-qələri və hərbi obyektləri Bayraktar PUA-ları və digər dəqiq silahlarla vurulub. Azərbaycan ordusunun bu qədər texnoloji, silah və say üstünlüyü oldu-ğu halda bir-cə gündə nəyə görə bu qədər çox itki vermişik? Susmaq, danışma-maq çarə deyil. Hakimiyyət mütləq xalqa izahat verməlidir".

Milli Şuranın Koordinasiya Mərkəzinin üzvü Gültəkin Hacıbəyli də liderinin söylədiklərini dənləyib, sosial şəbəkələrdə təkrarlayır: "24 saatdan da az müddətdə və 3 min kv.km-dən də kiçik bir ərazidə davam edən anti-terror tədbirlərində bəzi qeyri-rəsmi mənbələrin bildirdiyinə görə 150-dən çox şəhid vermişik, ancaq Xankəndidə hələ də erməni bayraqları dalğalanır, işğal altında olan bir-cə kəndimizin azad edilməsi haqqında təsdiqlənmiş məlumat yoxdur".

Qisası, bu məxluq ünsürlər bütün güc və imkanlarını əhali arasında qələ-bə əhval-ruhiyyəsinə kölgə salmağa yönəldiblər. Lakin onların bəd niyyətləri baş tutmayacaq. Çünki xalq onları və onlara himayədarlıq edən qüvvələrin məqsədlərini bilir. Bu baxımdan, G.Hacıbəyli, Ə.Kərimli, C.Həsəni və digərlərinin sayıqlamaları elə sayıqla-ma kimi də onların səhifələrində qala-caq.

i.ƏLİYEV

Elçin Bayramlı

Dərman bazarı: Hippokrat andı üstündür, yoxsa maddi maraqlar?

Bir neçə il öncə Beynəlxalq Səhiyyə Təşkilatı bütün dünyada satılan dərmanların təxminən 30 faizinin saxta və keyfiyyətsiz olduğu haqda məlumat açıqladı. Beynəlxalq ekspertlərin qənaətinə görə, keyfiyyətli dərman preparatları baha olduğundan əsasən inkişaf etmiş ölkələrdə satılır, saxta dərmanlar isə, ucuz qiymətə kasıb ölkələrin bazarına yol tapır. Azərbaycan əhalisinin əhəmiyyətli hissəsinin maddi cəhətdən aşağı imkan sahib olmasını nəzərə alsaq, onda saxta dərman biznesi üçün ölkəmizdə münbit şəraitin yarandığı aydın olar.

Keyfiyyətsiz və ya saxta tərkibli dərmanlara bu gün istənilən aptekdə rast gəlmək olar. Bir sıra apteklərdə dərmanların saxlanma şəraitinin normal olmadığı da başqa bir problemdir. Pis şəraitdə yerləşən apteklərdə rütubət və temperaturun düzgün tənzimlənməməsi keyfiyyətli dərmanları da qısa müddətə yararsız hala salır.

Bu sahədə başqa bir problem isə, bəzi dərman preparatlarının və digər tibbi ləvazimatların üzərindəki məlumatların Azərbaycan dilində olmamasıdır. Bu halda xarici dil bilməyən alıcılar dərmanların təyinatından və əks reaksiyasından məlumatlı ola bilmirlər.

Əczaçıların dediyinə görə, son illər dərman preparatlarının çeşidi o qədər sürətlə artır ki, hətta həkimlər belə hamısını tanımaqda və yadda saxlamaqda çətinlik çəkirlər. Son illərdə yerli dərman istehsalının həcmi 6-7 dəfə artsa da, hələlik Azərbaycanda dərman istehsalı tələbatın yalnız 1 faizini ödəyir.

Əksər ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da istehlakçılar dərman bazarı və dərman vasitələri barədə yetərli informasiyaya malik deyil. Bundan istifadə edən "marketing firmaları" öz aralarında rəqabət artdıqca, qiymətləri aşağı salmaq əvəzinə, qiymətləri qaldırır və vətəndaşın hesabına "tanıtma xərcləri"ni artıraraq rəqibləri ilə eyni tərkibdə (homogen) olan dərman vasitəsini heterogen, yəni "fərqli dərman" kimi başqa adda satışa çıxarırlar. "Tanıtma xərcləri"nin son həddi olmadığından dərmanların qiyməti dəfələrlə şişirdilmiş olur. Dolayısı ilə, rəqabət artıqca paradoksal olaraq qiymətlər də artır.

Belə dərman firmaları həkimləri bahalı aparatura, qızıl əşyalar, turistik səyahət və digər hədiyyələrlə şirnikləndirməkdə davam edir. Bir çox həkimlər bu fırıldaqçı firmalarla işbirliyi qurur, onların dərmanlarını onlara öz xəstələrinə sırıyaraq bu əməliyyatdan əmelli-başlı faiz alırlar.

Hippokrat andı içmiş həkimlər və beş-on manat haram pul naminə hər cür əməldən çıxan firma rəhbərləri xaqımın genefonduna ağır zərbə vurmaqla insanların sağlamlığı üzərində özlərinə maddi rifah halı yaratdıqlarının fərqi-nə-dəirlərmə?

Maraqlı bir nüansı da nəzərinizə çatdırmaq istəyirəm ki, dünya farmasevtik reyting cədvəlində irəlidə gədən firmaların dərmanlarına Azərbaycanda çox az rast gəlinir. Üstəlik, eyni dərman preparatlarının qiyməti bizdə başqa ölkələrə nisbətən dəfələrlə yüksək olur. Bu haqda media-da və sosial şəbəkələrdə vətəndaşlar kifayət qədər müqayisəli faktlar ortaya qoyublar. Beləliklə, həyata keçirilən bəzi qabaqlayıcı tədbirlərə baxmayaraq, bu sahədə problemlər hələ də qalır. Ekspertlərin rəyinə görə, saxta və keyfiyyətsiz dərmanlardan istifadə çox ağır nəticələrə gətirib çıxara bilər. Bu preparatlar qanın toksinlər, radioloji və kimyəvi elementlərlə həddən artıq çirklənməsinə və nəticədə yeni nəsillərin fiziki və psixi vəziyyətində əsaslı mənfi dəyişikliklərə gətirə bilər. Qanın tərkibindən uzun illər (bir çoxu heç vaxt) xaric olmayan bu təhlükəli maddələr genetik kodlarda və irsi xüsusiyyətlərdə pis nəticələr verməyə qadirdir. Hazırda doğulan körpələrin bir çoxunda müşahidə olunan fiziki və psixoloji çatışmazlıqlar bizi bu haqda düşünməyə vadar edir.

PS: Beynəlxalq Əczaçılar Günü münasibətilə bütün vicdanlı əczaçıları təbrik edirəm.

Ermənilər özləri özlərini hər şeydən təcrid etdilər

Vaşinqtondan Brüsselə, Moskvadan Pekinə heç kim Bakı ilə mübahisə etmək istəmir, əksinə, əməkdaşlıq etməkdə maraqlıdır

“Politico.eu” saytında Ceymi Dettmerin Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki mövqeyi və fərqli qütblərlə əməkdaşlıq fəaliyyəti ilə bağlı geniş məqaləsi dərc olunub (<https://www.politico.eu/article/armenians-keep-finding-themselves-on-the-wrong-side-of-history/>). Həmin yazını oxucularımıza təqdim edirik.

Keçən həftə BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş xəbərdarlıq etdi ki, “dünya iqtisadi və maliyyə sistemlərinin və ticarət əlaqələrinin pozulmasına getdikcə daha yaxındır”. Bu, doğru ola bilər, amma Azərbaycan üçün yox.

Böyük Britaniyanın üçdəbiri böyüklüyündə olan və təxminən 10 milyon əhalisi olan Azərbaycan geosiyasi fərqləri aradan qaldırmaqda çox az çətinlik çəkir. Və bu yaxınlarda Bakı coğrafiyadan və geologiyadan öz xeyrinə istifadə etmək üzrə ustad dərsi göstərdi.

Vaşinqtondan Brüsselə, Moskvadan Pekinə, deyəsən, heç kim Azərbaycanla mübahisə etmək istəmir - hamı onunla dostluq etmək istəyir. Son həftələrdə Bakının anti-terror tədbirləri adlandırdığı böyük hücum planlaşdırıldığına dair siqnallar ortaya çıxdı və Ermənistanı təhlükə siqnalları göndərməyə sövq etdi. Amma nəinki bu siqnallar nəzərə alınmadı, hətta sonradan Bakı “hücumçuluğuna” görə yalnız təmkinli tənqidlərə məruz qaldı.

Əlbəttə, Azərbaycan kütləvi etnik təmizləməyə başlasa, Qərbin reaksiyası dəyişə bilərdi, amma Bakı bunu başa düşəcək qədər

ağıllıdır.

Rusiyanın Ukraynaya təcavüzündən sonra Azərbaycan bütün tərəflərin rəhbət obyektinə çevrildi. Ötən il Avropa Komissiyasının sədri Ursula fon der Leyen Bakıda

edir və ölkə İsrailə də hərbi əməkdaşlığı genişləndirməyə çalışır. 2020-ci ildə Qarabağ münaqişəsinin kəskinləşməsi zamanı İsrail Türkiyə ilə birlikdə Azərbaycana pilotsuz təyyarələr verib. Qarşılıqlı eksklüziv dostların təsirli siyahısı - həm coğrafiya baxımından, həm də enerji potensialı cəhətdən çox şeyi izah edir.

Keçən il Azərbaycanın paytaxtında olarkən fon der Leyen

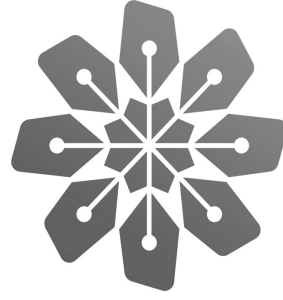
Avropalı analitikin şərhı

səfərdə olarkən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə səmimi sözlər deyərək onu Avropa İttifaqının etibarlı enerji tərəfdaşı kimi gördüyünü demişdi. Cəmi bir neçə həftə sonra Aleksandr Lukaşenko Əliyevi “tamamilə bizim adamımız” adlandırmaqdan çəkinmədi.

Von der Leyen və Lukaşenko ilə eyni anda dost ola biləcək başqa lider varmı? Azərbaycan Türkiyə ilə dostluq əlaqələri saxlayır. Bakı və Pekin bir-birini strateji tərəfdaş hesab edir, Azərbaycan Çinin “Bir kəmə, bir yol” təşəbbüsündə iştirak

“Avropanın enerji tələbatının tez bir zamanda şaxələndirilməsi” zərurətini vurğuladı və Bakı ilə 3500 kilometrlik Cənub Qaz Dəhlizi boyunca boru kəməri vasitəsilə Xəzər dənizindən Avropaya tədarükün artırılmasına dair sazişi elan etdi.

O, həmçinin Azərbaycanın “bərpa olunan enerji mənbələri” - külək enerjisi və “yaşıl hidrogen” sahəsində böyük potensiala malik olduğunu qeyd edib və əmin olduğunu bildirib ki, “Azərbaycan tədricən mədən yanacaq tədarükçüsündən bərpa olunan enerji mənbələrində Avropa İttifaqının çox etibarlı tərəfdaşına çevriləcək”.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Bununla belə, fon der Leyen Aİ-nin Azərbaycan haqqında bu cür danışan ilk yüksək vəzifəli məmuru deyil. 2019-cu ildə Avropa İttifaqının o zamankı prezidenti Donald Tusk da Bakının etibarlılığını yüksək qiymətləndirmişdi.

Azərbaycanda insan haqlarının zəif olması, korrupsiyanın tüğyan etdiyi və ya çoxlu sayda siyasi məhbusun azadlığa buraxılması ilə bağlı hər hansı çağırışdan söz açılmayıb.

Rusiyanın Ukraynaya müdaxiləsindən sonra Aİ-nin arvadbazlığı daha da qətiyyətli oldu və təbii ki, bu ittifaq tək deyildi. Neft və qazla zəngin olan Rusiya, İran, Ermənistan, Gürcüstan və Xəzər dənizi sahilində yerləşən Azərbaycan, Bakıdakı ADA Universitetinin əməkdaşı Fariz İsmayilzadənin fikrincə, “keçmiş böyük imperiyaların, sivilizasiyaların, və global güclərin, regional dövlətlərin kəşiməsində yerləşən strateji bir mükafatdır”.

Azərbaycanın Mərkəzi Asiyada böyük oyunda artan əhəmiyyətini onun paytaxtında yerləşən xarici diplomatik nümayəndəliklərin sayının artması da sübut edir. 2005-ci ildə cəmi 20 diplomatik nümayəndəlik var idisə, indi onların sayı 85-ə çatıb.

Mərkəzi Asiyada təsirlərini genişləndirmək istəyən Ankara və

Pekin üçün Azərbaycan regional enerji layihələrində, eləcə də yeni regional dəmir yollarının inkişafında və planlaşdırılan infrastruktur və kommunikasiya layihələrində əsas oyunçudur.

Six dil, dini və mədəni əlaqələr sayəsində Türkiyə müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın əsas müttəfiqi olub. Bununla belə, Bakı bütün ölkələr və rəqiblərlə məharətlə əlaqə saxlayır. O, başa düşür ki, onların hamısı yeni imkanlar açır, lakin eyni zamanda münasibətlər pisləşərsə, təhlükə yarada bilər.

Bu, istər Aİ, Türkiyə, Çin və ya Rusiya olsun, regionun bütün əsas oyunçularına aiddir. Bakının müxtəlif ölkələrlə dil tapa bilməsinin səbəbi odur ki, heç kim geosiyasi rəqiblərinə üstünlük vermək regiondakı incə balans pozmaq istəmir. Bu, İrana da aiddir. Son aylar Bakı və Tehran münasibətlərdəki gerginliyi azaltmağa çalışır. Ermənistan öz qonşusu kimi sübut olunmuş neft və ya təbii qaz ehtiyatlarına malik deyil. Amma bununla belə ermənilərə daha yaxşı məsləhət görülməli deyil ki, Azərbaycandan nümunə götürsünlər və əvvəlcə Rusiyaya, sonra isə Qərbə yönəlmək əvəzinə hər kəslə dost olmağa çalışsınlar.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

Azerconnect nüfuzlu Brandon Hall Group Mükəmməllik Mükafatına layiq görülüb

Azərbaycanda İKT və yüksək texnologiyalar sahələrində lider şirkətlərdən biri olan Azerconnect üç müxtəlif kateqoriya üzrə nüfuzlu Brandon Hall Group Mükəmməllik Mükafatına layiq görülüb. Azerconnect “Gələcək Fəaliyyət” üzrə Qızıl, “Müxtəliflik, Bərabərlik və İnküzivlik” üzrə Gümüş, “İnsan Resursları” kateqoriyasında isə Bürünc mükafatlarını əldə edib.

Azerconnect şirkəti əldə etdiyi mühüm nailiyyətlərin davamı olaraq və əmək bazarında öz mövqeyini bir daha təsdiqləyərək icra etdiyi “İşçi Heyəti üçün Məsafədən İş Rejiminin İdarə edilməsini təmin edən proqramı” (FLEX cellence: Azerconnect-in hibrid iş rejimi proqramı) üzrə Ən Yaxşı İrəliləyişinə görə Qızıl, “Müxtəliflik, Bərabərlik və İnküzivlik Təşəbbüslərdə” (INSPIRE. LEAD. CREATE: Azerconnect-in qadınların hüquq və imkanlarının genişləndirilməsi üzrə proqramı) Ən Yaxşı İrəliləyişinə görə Gümüş, “Ən Yaxşı İmtiyaz, Sağlamlıq və Rifah Proqramına” (Feel the Customer: Azerconnect şirkətinin çağrı mərkəzi/ön ofis komandaları üçün rifah proqramı) görə isə Bürünc Mükafatları alıb.

Brandon Hall Group Mükəmməllik Mükafatı tədris və inkişaf, istedadların idarə edilməsi, liderliyin inkişafı, istedadların cəlb edilməsi, insan resursları, satış nəticələri, müxtəliflik, bərabərlik və inküzivlik, eləcə də gələcək fəaliyyət baxımından əldə edilmiş ən yaxşı təcrübələrə görə təşəbbüsləri dəyərləndirir.

Qeyd etmək lazımdır ki, müraciətlər təcrübəli mütəxəssislər qrupu, müstəqil, yüksək səviyyəli sənaye ekspertləri, Brandon Hall Group analitikləri və rəhbərlərdən ibarət panel tərəfindən dörd meyar əsasında qiymətləndirilib. Bu meyarlar “Biznes ehtiyaclarına və mühitinə uyğunluq”, “Proqramın dizaynı, funksionallığı və çatdırılması”, “Qəbul, integrasiya, istifadəçi təcrübəsi, innovasiya və yaradıcılıq”, eləcə də “Ümumi effektivlik, təsir və ölçülə bilən imtiyazlar”dır. “Azerconnect şirkətinin ölkəmizdə İKT və yüksək texnologiya-

lar sahəsində həyata keçirdiyi innovativ layihələrin beynəlxalq nüfuzlu şirkətlər tərəfindən mükafatlandırılması təqdirəlayiq haldır. Şirkətimizinsan resurslarının idarə edilməsi, ən son texnologiyaların ölkəyə gətirilməsi və tətbiqi istiqamətində öz fəaliyyətini daha da gücləndirəcəkdir” - deyərək Azerconnect şirkətinin Baş direktoru Emil Məsimov bildirib.

“Nüfuzlu Brandon Hall Group tərəfindən bu mütəbər mükafatlara layiq görülməkdən böyük qürur hissi keçiririk. Bu mükafatların hər birinsan resurslarının idarə edilməsinin müxtəlif aspektlərində mükəmməlliyə və hibrid biznes modelinin həyata keçirilməsinə sadiqliyimizi, müxtəlifliyi və inküzivliyi təşviq etmək üçün fəal mövqeyimizi, eləcə də əməkdaşların rifahına yanaşmamızı özündə əks etdirir. Bu mükafata layiq görülmək bizi müstəsna performans nümayiş etdirmək üçün daha da böyük səy göstərməyə sövq edir”, - deyərək Azerconnect şirkətinin İnsan resursları üzrə baş müdiri Mətanət Babayeva qeyd edib. “Mükəmməllik Mükafatının qalibləri öz əməkdaşlarına həqiqətən dəyər verən və insan kapitalının idarə edilməsi proqramları vasitəsilə onlara sərmayə yatıran təşkilatlardır. Bu insan kapitalının idarə edilməsi proqramlarının biznes dəyər və əməkdaşlara təsir baxımından ən yaxşısı olduğu sübut edilmişdir” - deyərək Brandon Hall Group Baş əməliyyat direktoru və HCM Excellence Awards proqramının rəhbəri Reyçel Kuk bildirib.

Azerconnect haqqında:

Azerconnect ölkəmizin dinamik şəkildə inkişaf edən İKT və yüksək texnologiyalar sahələrində beynəlxalq standartlara uyğun müxtəlif xidmətlər təqdim edən ilk B2B (Business to Business - Biznesdən biznesə) şirkətdir. İKT bazarının ən böyük işəgötürənlərindən biri olan Azerconnect texniki, informasiya texnologiyaları və digər əlaqəli istiqamətlər üzrə yerli şirkətlər üçün keyfiyyət göstəricilərinin artırılması və xərclərin optimallaşdırılmasını təmin edən optimal həllər təklif edir. Azerconnect müxtəlif ölkələrdə enerji, telekommunikasiya,

yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən NEQSOL Holding beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azerconnect şirkətinin innovativ “FLEXcellence” proqramı bundan əvvəl “Ən yaxşı çevik iş strategiyası” nominasiyası üzrə 2022-ci ildə “Azərbaycan İnsan Resursları İnstitutu” tərəfindən mükafatlayıq görülüb. Həmçinin, Azerconnect insan resursları sahəsində mükəmməlliyinə görə altı fərqli kateqoriya üzrə dünyanın nüfuzlu “Ən Yaxşı İşəgötürənlər İnstitutu” (Top Employer Institute) tərəfindən Azərbaycanda 2023-cü il üzrə “Ən Yaxşı İşəgötürən” sertifikatına layiq görülüb.

Brandon Hall Group haqqında:

Brandon Hall Group, öyrənmə və istedad üzrə rəhbərlər və təşkilatlara məlumat, araşdırma və sertifikatlaşdırma təklif edən yeganə peşəkar inkişaf şirkətidir. İnsan kapitalının idarə edilməsində ən yaxşı zəkalar yeni dövr üçün gələcəyə davamlı işçilərin inkişaf planlarını yaratmaq istiqamətində Brandon Hall Group-u seçirlər. 30 ildən artıqdır ki, Brandon Hall Group 10 milyondan çox işçi və rəhbərlərin inkişafına təsir edərək, dünya miqyasında təşkilatlarda mükəmməlliyi gücləndirir, tanıdır və sertifikatlaşdırır. Brandon Hall Group-un insan kapitalının idarə edilməsi üzrə Mükəmməllik Mükafatı proqramı bu sahədə ən yüksək standartı təyin edərək, öyrənmə və istedad səylərinə görə təşkilatları təqdir edən ilk proqram olub.

İtən əşya tapmışıqsa, qanunla bunu nə etməliyik?

“Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 186-cı maddəsinə görə, əşyanı tapan şəxs Daxili İşlər Nazirliyinin tabeliyində olan Tapıntılar Bürosuna məlumat verməli, ya da tapılan əşyanı birbaşa gətirərək həmin orqana təhvil verməlidir. Bu, əslində, yaxşı bir sistemdir. Çünki kiçik və böyükliyiindən asılı olmayaraq, həm maddi, həm mənəvi mənada itki çox ağır şeydir”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında Hüquqi-Sosial Yardım və Maarifləndirmə İctimai Birliyinin sədri Fariz Əkbərov deyib.

Onun sözlərinə görə, tapılmış əşyalar və sənədlər burada bir ay müddətində saxlanılır, həmin müddətdə sahibi aşkar edilmədikdə, onlar tarixi, mədəni, maddi və digər dəyərlərindən asılı olaraq aidiyyəti üzrə təhvil verilir: “Ümumvətəndaş pasportu, şəxsiyyət vəsiqəsi, hərbi bilet, tələbə bileti və s. şəxsi sənədlər də bir ay müddətində saxlanılır.

Bu müddətdə sahibi müraciət etmədikdə, ümumvətəndaş pasportları və şəxsiyyət vəsiqələri sahiblərinin qeydiyyatda olduğu ərazi polis orqanlarına, hərbi biletlər aidiyyəti üzrə səfərbərlik xidmətlərinə, tələbə biletləri, qiymət kitabçaları, diplomlar və digər sənədlər (xidməti vəsiqələr, təqaüd kitabçaları, plastik kartlar, sürücülük vəsiqələri və s.) sahiblərinə qaytarılması üçün təhsil müəssisələrinə, sahibinin qeydiyyatı üzrə yaşayış ünvanına, eləcə də digər müvafiq təşkilatlara göndərilir.

Qızıl dəfinə: Ancaq qanunvericiliyə əsas-

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

sən tapılmış dəfinə onu tapan şəxs ilə dəfinənin gizlədildiyi torpağın və ya tikilinin mülkiyyətçisi arasında bərabər bölünür.

Tapan şəxs ilə mülkiyyətçi başqa cür razılığa da gələ bilərlər. Bəzi hallarda isə insanlar müəyyən yerlərdə gizlədilmiş qiymətli əşyaların axtarışına çıxırlar. Belə olan halda dəfinəni axtaran şəxs axtarış aparılan yerin mülkiyyətçisindən icazə almalıdır. Əgər icazə almazsa, ona heç nə düşmür”.

Fariz Əkbərov sözlərinə belə davam edib: “Aşkar olunan dəfinə tarix və ya mədəniyyət abidələrinə aid, elmi dəyərli əmlak olduqda, məsələn, qədim pullar (sikkələr), qədim əlyazmalar və sair qiymətli əşyalar olduqda dövlətə təhvil verilir. Bu halda dəfinəni tapan şəxs və mülkiyyətçi dövlətdən dəfinənin 50%-i məbləğində mükafat ala bilər”.

Ayşən Vəli

“Nar”ın bölgələr üçün “Yerlim+” tarifi ikiqat sərfəli oldu!

Azərbaycanın bölgələrində “Nar”a qoşulmaq istəyən abunəçilər üçün “Yerlim+” tarifi ilk abunə haqqı indi cəmi 2 AZN oldu! Bölgələrdə yaşayan abunəçilər “Yerlim+” tarifi qoşulmaqla bütün ölkə ilə dəqiqəsi cəmi 5 qəpikdən danışa bilər. “Yerlim+” tarifi çərçivəsində abunəçilərə bonus olaraq 100 dəqiqə ölkədaxili danışq dəqiqələri, 300 MB internet və ödənişsiz “WhatsApp” yazışması təqdim edilir. Bölgələrdəki abunəçilər yeni “Nar” nömrəsini “Yerlim+” tarifi ilə əldə etdiyi halda ilk ayın abunə haqqına 50% endirim əldə edir.

Xatırladaq ki, tarifi standart abunə haqqı aylıq 4 AZN-dir. Dəqiqələrə görə məbləğin hesablanması isə yalnız tarifi dəqiqə bonusları bitdikdən sonra aparılır. “Yerlim+” tarifi haqqında ətraflı: nar.az/yerlim-plus/ “Nar” hal-hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksək keyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərməkdədir.

“Nar” son 4 ildə Müştəri Loyallığı İndeksine görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyönümlülük

strategiyasına sadıq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

YerLim+

“SƏS” qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseynov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

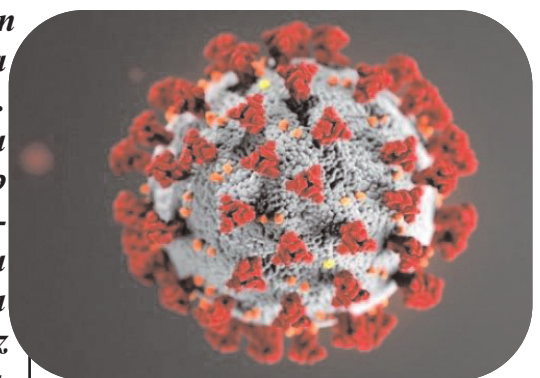
6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

““Omikron” ştamminin mutasiyası davam edir”

“Hava-damcı yolu ilə yayılan xəstəliklər bütün dünyaya qısa müddətdə yayıla bilər. Biz qloballaşan dünyada yaşayırıq və hazırkı dövrdə təyyarə ilə dünyanın bir ucundan digər ucuna gedib çıxma bilirsən, istənilən hava-damcı yolu ilə yayılan xəstəlik də tez bir zamanda bütün dünyanı əhatə edə bilər”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında həkim infeksiyozist Adil Qeybullayev bildirib.

İNFEKSIONİST AÇIQLADI

düzgün qorunmalıdırlar”.

Sabina Hüseynli

Onun sözlərinə görə, pandemiya bitmə, hələ də “Omikron” ştamminin mutasiyası davam edir: “Periodik olaraq ayrı-ayrı ölkələrdə müxtəlif mutasiya ştamminin yaratdığı kiçik epidemik ocaqların olduğunu görürük. Azərbaycanda da yaz aylarından başlayaraq, müxtəlif qripə bənzər xəstəliklər də müəyyən hallarda bununla izah olunur. Ümumilikdə isə pandemiya xaric hər zaman respirator xəstəliklər payız fəslində artır. Hesab edirəm ki, bu dövrdə insanlar pandemiya təcrübəsindən yararlanmalı və

BAŞSAĞLIĞI

Bakı şəhər 6 sayılı Şəhər Poliklinikasının baş həkimi Hikmət Həsənov və poliklinikanın kollektivi Mələhət Novruzovaya anası Həqiqət xanımın vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Allah rəhmət eləsin!

ELAN

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Mərkəzi Elmi Kitabxananın nizamnaməsi itirildiyi üçün etibarsız sayılsın.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

“ƏLİNCƏ” AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

**Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur**

Tiraj: 4000